

FÅGLAR

i Närke

#1 2024 Från starten #185

Stefan Ulm

Kan **ny teknik** öka kunskapen i NOF?

ad har jag gjort? Med viss förskräckelse kan man konstatera att jag är nybliven ordförande för Närkes Ornitologiska Förening. Hur ska man kunna ta vid efter en sådan ordförande som Ronnie?

TIMMARNÄ före årsmötet pratar några i styrelsen ihop sig med den känslan att det inte känns bra att vara utan ordförande i en sådan expansiv och stark förening som NOF. Rent formellt är det möjligt men det är inte bra.

Så jag har sagt ja till ordförandeposten under förutsättningen att de övriga i styrelsen ger mig stöd, och att valberedningen jobbar aktivt vidare under kommande året för att hitta en ny ordförande. Därför är jag vald på ett år som ordförande.

NOFs styrelse är stark och föreningens medlemmar har kraft och stora möjligheter att hålla aktiviteter och fågelskyddsarbete på hög nivå. Det har jag upplevt under mina två år i styrelsen. Det ska bli skoj och spännande att vara med och driva NOF vidare. Vi närmar oss medlemsantalet 800 under 2024 som det ser ut nu.

EFTER ÅRSMÖTET har jag tillbringat en vecka på kalfjäll och i fjällskogsländ; där har närbkontakt med lavskrikor, snösiskor och grönfinkar, mängder av ripspår förutom långa skidturer fyllt på mina energidepåer (kan tipsa om att NOF-buffen är ett kanonbra komplement vintertid också).

Nu är jag tillbaka i vardagen igen och på det konstituerande styrelsemötet kunde vi välkomna Anders Silvetärn och Peter Åslund som nya ledamöter.

SÅ VAD ÄR DET som ligger i framkant, aktuellt och på längre sikt, och

sådant som kanske går att förutspå? Fågellivet har tagit fart i skrivande stund och det är nytändning ute i markerna och rapporteringen från många skådare i våra olika digitala medier smattrar på.

Från NOFs sida arrangerar vi en nybörjarkurs och mängder med fågelguidningar. Ja, mer organiserade spaningar pågår sedan några veckor och de fortsätter till midsommar för den som vill.

Årets NOF-resor är ingenting som uppstår av sig självt, men med förutseende och engagerade reseledare så kan föreningens medlemmar glädja sig åt Stockholms skärgård i april, Österlen i maj, Falsterbo, Öland och Hönö i september/oktober.

En eloge till researrangörer och reseguider som möjliggör detta. Det gör skillnad att vara medlem i NOF!

KAN DE fågelinventeringar vi redan gör vässas med ljudupptagningar och sonogramanalyser? NOF (Ronnie Lindqvist) och några andra medlemmar har testat ljudboxar. Mina rötter är norra Ångermanland. Som medlem även i Ångermanlands Ornitologiska Förening får jag fyra nummer per år av tidskriften Gråspetten. I nummer 3/23 finns en redovisning hur man inventerat ett nytt område på uppdrag av Länsstyrelsen i ett av Västernorrlands största restaureringsprojekt.

Förutom sedvanlig häckfågeltaxeringsmetodik, linje- och punktinventering sju dagar i sträck har även ljudboxar monterats på platserna för punktinventeringarna. Detta tillförde ny information om fågelbeståndet och i synnerhet för dem ny information över dygnets timmar, vilket varit svårt att täcka upp vid fem-minuters punktinventering.

Artikelförfattaren Thomas Birkö delade med sig av rapporten till länsstyrelsen och jag har en artikel tillgänglig för den som är intresserad.

Just nu finns ingen arbetsgrupp inom NOF som provar detta systematiskt, men om intresset finns går det säkert att stödja detta från styrelsen. Ett inventeringsuppdrag från myndigheter med ansvarsområde Närke vore kanske något att önska.

P.S.

EN HÄRLIG skådarvår alla medlemmar, önskar er nye ordförande.

FOTO: TORNA HÖRSTIG

Anders Nydahl

Ordförande, NOF

I DET HÄR NUMRET

PORTRÄTTET:

FOTO: ARNE LUNDH

sid. 6–8

Per har nära till naturen

FOTO: GUN ISACSON

sid. 10–11

Ronnie går – efter 16 år

OBSAT dec–feb:

Alla
arter du
missade

sid. 20–22

FOTO: ANDREAS SANDBERG

OMSLAGSFÅGELN: HÄMPLING

Linaria cannabina

Akvarell: Staffan Ullström.

Hämplingens latinska namn *cannabina* syftar på att den gärna äter hampfrön, den tillhör finkarna. Hämplingen föredrar hagmarker och öppna landskap. Uppträder i stora flockar och ger ett rastlöst och rörligt intryck.

Den häckar gärna i tät buskage, typ enbuskar tillsammans med andra par i samma buske.

Lägger vanligtvis fem-sex ägg som ruvas av honan cirka tolv dygn. Kan lägga två kullar per säsong.

Trenden för hämplingen är att den minskar både nationellt och i Närke.

Antal par i Sverige: 110 000

Antal par i Närke: 2 000

MER INTRESSANT I DETTA NUMMER:

LEDARE: NY TEKNIK ÖKAR KUNSKAPEN	02
MARTINS UGGLA HITTADE HOLKEN DIREKT	04
NOF TAR ANSVAR FÖR VINDSKYDD VID RUINEN	05
HOLKBYGGARE MINSKAR BOSTADSBRISTEN	09
SVARTKRÅKA BLIR KRYSSBAR ART	12
TRE STORA SOLCELLSPARKER PLANERAS I NÄRKE	13
HUR BRA ÄR LJUDAPPEN MERLIN?	14–15
PORTRÄTT AV DEN LJUDLIGA RÖDBENAN	16–19
MATTS UPPTÄCKTE UNIK RIPA	23
PO DJUPDYKER I GÖKTYTORNAS HOLKAR	24–25
ALLA NYHETER EFTER NOFs ÅRSMÖTE	26–27
HELA PROGRAMMET FÖR VÅREN	29
VACKERT OCH INTRESSANT OM SÅNGSVANEN	30
KÅSERI: PETER GUSTAFSONS BEKÄNNELSE	32

FOTO: PERILLA LUNGGREN

"GÖR SOM VI!" Lucas och pappa Martin Karlsson köpte en snygg uggleholk av NOF, som monterades upp i februari. Efter fem dagar tittade kattugglan in och efter tre veckor flyttade den in (lilla bilden).

Karlssons köpte **holk** – **uggla** fann ett hem

MARTIN Karlsson köpte en uggleholk av Närkes Ornitologiska Förening. Den levererades och monterades upp i mitten av februari vid Irvingsholm där familjen bor. Martin installerade också en webbkamera.

Redan efter fem dagar inspekterade en kattuggla holk. Och efter tre veckor hade kattugglan flyttat in. Nu hoppas Martin och familjen på en lyckad häckning.

NOF har alltid ett välfyllt lager av fågelholkar, gjorda av våra duktiga holkverkare. Vi har vår lokal fylld av holkar till småfåglar,

stärar, grå flugsnappare, tornseglare, rödstjärt, sparvugglor, fladdermöss och kattugglor. Det finns även små och smidiga knipholkar.

Småfågelholkarna passar bland annat blåmes, talgoxe, nötväcka, entita och svartvit flugsnappare. Uggleholkarna passar även knipa och storskrake. NOF åtar sig även tillverka specialholkar efter beställning.

NOF kan även sätta upp holkar åt till exempel större företag och kommuner, mot ersättning. Säg gärna till släktingar, grannar och arbetskamrater att det nu är dags att placera ut nya bostäder åt våra vänner fåglarna.

Hör av dig till vår försäljningsansvarige: Bengt Andersson 070 693 33 65.

Fortsätt söka tornseglarens boplatser

■ Under förra sommaren genomfördes en inventering av var tornseglare häckar inne i Örebro. Initiativtagare till detta var Tobias Skarström. Tobias har nu skapat en karta (se NOFs hemsida), där vi kan se var det finns kolonier med häckande tornseglare.

Antalet tornseglare minskar allmänt i Sverige. De häckar ofta under tegelpannor, vindskivor eller andra delar av takkonstruktionen i ett hus. Nya hus byggs ofta för att hindra fåglar att komma åt att bygga bon, och vid renovering av äldre hus är det också vanligt att man hindrar fåglarnas åtkomst. Tobias inventering visar också att tornseglare ofta bor där husen byggts under 1950-talet, även om vissa hus byggda på 1990-talet också verkar fungera.

Genom inventeringen skapas en möjlighet att informera fastighetsägare hur man kan renovera äldre hus för att bevara tornseglarna. En förhoppning är också att hitta fastighetsägare som vill bidra till biologisk mångfald redan vid byggstarten.

Inventeringen av tornseglare fortsätter i år. Mejla gärna Tobias om du hittar häckande tornseglare. Mer information om projektet finns på hemsidan.

NOF sätter upp **nytt** vindskydd vid Ruinen

NOF TAR ansvar för att bygga ett nytt vindskydd vid Ruinen i Rånnesta, norra delen av Tysslingen. Det ska ersätta det gamla vindskyddet vid den plats där besökare varje år får uppleva när svanarna kommer på våren.

NU KOMMER det att byggas ett nytt trevligt vindskydd vid skådarplatsen Ruinen, Rånnesta i norra delen av Tysslingen.

Projektets huvudman blir Närkes Ornitologiska Förening, NOF, som tar ansvar för finansieringen.

Under många år har skådarplatsen vid Ruinen i Rånnesta varit ett provisorium. Platsen används främst under svanrasten, men är ett fint ställe för observationer under stora delar av året.

Nu ska platsen bli mer tillgänglig genom att nerfarten till Ruinen grusas upp. Dessutom kommer det att uppföras ett vindskydd av en större modell som kommer göra nytta vid alla typer av väder.

Bakom initiativet ligger Mats Rosenberg. Han har genom sina kontakter upprättat en plan för hur byggnationen kan bli verklighet. I ett första steg har Svansjön Tysslingens stödförening bekostat en arkitekttrötning av det nya vindskyddet.

Men det krävs också ytterligare finansiering. Därför har NOF tagit på sig ansvaret att försöka hitta pengar för projektet; det handlar om cirka 300 000 kronor. NOF kommer att söka pengar hos EUs Leaderprojekt, som bland annat handlar om landsbygdsutveckling och ökad tillgänglighet.

Bra projekt

– Det här är ett bra projekt där många redan visat intresse. Markägaren är positiv till det nya vindskyddet, och vi hoppas Hopajola kan stödja arbetet, säger Ronnie Lindqvist som kommer hålla i projektet.

Svanrasten i Tysslingen är den plats i Närke som i särklass lockar flest människor ut i naturen. Man räknar med cirka 10 000 besökare per år vid norra delen av Tysslingen.

Ansökan till Leader ska skickas in under året, och om allt går i lås kan det nya vindskyddet stå färdigt till nästa vår. För att få EU-bidraget från Leader, krävs att NOF står för en egeninsats i form av arbete eller pengar.

Skadad berguv kunde inte räddas

■ I slutet av februari upptäckte Denise Wallin en skadad berguv på vägen vid Sundby öster om Ekeby/Almby utanför Örebro. Denise ringde flera samtal för att få någon att hjälpa den skadade och skyddsvärda fågeln. Till slut ryckte Lars Johansson från NOF och fågeldoktorn Staffan Ullström ut och omhändertog den skadade berguven.

– Bortsett från att den hade en skadad vinge såg den ganska pigg ut, berättade Staffan Ullström.

Han tog med den skyddsvärda fågeln hem till sin voljär för att den skulle vila och äta upp sig. Man misstänkte att den flugit in i något, kanske en bil. Men i bästa fall handlade det om en mjukdelsskada i högra vingen.

Men bara någon dag senare var den omhändertagna berguven i sämre skick. Staffan Ullström tog berguven till en veterinär och man konstaterade gemensamt att fågeln var i så dåligt skick att den fick en insomningsspruta.

– Synd, men kanske hade den inre skador som inte gick att se, säger Staffan.

Berguven lämnas över till polisen eftersom den tillhör statens vilt.

Rallyutmaning från Västmanland

■ I Västmanland har fågelskådarna under flera år genomfört en påskrally. Det handlar om att under fem dagar i påsk kryssa så många arter som möjligt.

Nu har västmanlänningarna utmanat oss i Närke, och bjuder in till en liten "landskamp".

Under påskrallyt kan man tävla i olika klasser: en vanlig klass där man räknar alla arter, en ekoklass där motordrivna fordon inte är tillåtna, en tomtlista och en skogslista.

Man kan delta i flera klasser, och sedan blir det förstås en kamp mellan landskapen Västmanland och Närke.

Tävlingen pågår från skärtorsdagen den 28 mars till annandag påsk 1 april.

Håll utkik på hemsidan och NOFs FB-sida för mer information.

PORTRÄTTET #1 2024

Per Wedholm bor nära naturreservaten Oset och Rynningeviken. För honom är det naturliga att ta cykeln för att fågelskåda.

PER WEDHOLM

Ålder: 45 år.

Bor: Hus i Näsby, nära Oset, Örebro.

Familj: Sambo och två söner, 8 och 14 år.

Jobb: Kommunekolog i Örebro kommun.

Engagemang i NOF: Sitter med i Rrk, Regionala rapportkommittén.

Favoritart: "Mitt första möte med lappugglan gav mersmak, ugglor är alltid roliga att skåda".

Intressen: "Att umgås med familjen och vara i naturen, mycket mer hinner jag inte".

Jobbet som **hobby** – och **194** tomtkryss

PER Wedholm har både jobb och hobby i samma bransch. Som kommunekolog arbetar han dagligen med naturvård och när arbetstiden byts mot fritid så fortsätter han ofta utomhus. – Fast jag behöver inte röra mig långt bort. Jag har tomtkryssat 194 arter, och jag vill gärna upp till 200, säger han.

TEXT: CHARLOTTA HEDBERG TIDEMAN FOTO: ARNE LUNDH

Han är född och uppvuxen i Umeå och därifrån kommer också fågelintresset. Åtta år gammal fick han på nära håll se både små och stora lappugglor.

– Det var en oerhört stark upplevelse. En äldre kusin visade mig en lappuggla som häckade. Ungarna satt på marken och honan dök ner med mat till dem. Det var så spännande och lappugglor har ju väldigt speciellt utseende så jag blev fast direkt, berättar Per.

Kusinen som var en inbiten fågelskådare hade kontakt med lite äldre kompisar och Per började hänga med dem. Och fick lära sig massor.

– Jag var yngst men fick följa med på exkursioner och bland annat uppleva hur

ringmärkning gick till. De var väldigt pedagogiska och kunniga, och det var nog avgörande för mitt fortsatta naturintresse, säger han.

– Jag skaffade mig en anteckningsbok och skrev upp alla fåglar och även lite annat som jag såg och upplevde. När jag var tolv köpte jag min första kamera och några år senare en tubkikare.

– Jag hade sommarjobb och tjänat lite pengar. Och sen hade jag så klart den vanligaste fågelboken på den tiden, Sigfrid Durangos "Fåglarna i färg", så den använde jag flitigt.

Inte bara fåglar

– Men det var inte bara fåglar för min del, i den åldern var det också fotboll och annan idrott, så det var fullt upp. Mamma och pappa var inte alls intresserade av fåglar, men de var väldigt uppmuntrande.

Ett annat tidigt minne som Per var med om i 14-årsåldern var nästan magi.

– Ja, jag fick se en riktig raritet på min tomt, en tallsparv. Jag var helt ensam och visste inte om jag kunde lita på vad jag såg. Så jag ringde en fågelskådare som kom och hjälpte mig och kunde konstatera att det stämde.

– Det var en riktig milstolpe för mig och en fantastisk upplevelse. Sen visade det sig att det var första fyndet i Västerbotten och det sjunde i landet. Så det var mitt i prick.

Blev jägmästare

Per utbildade sig till jägmästare och efter examen hamnade han och sambon i Örebro.

– Vi läste båda i Umeå och när studierna var klara ville vi prova något annat. Stockholm var för stort och Göteborg var för långt bort. I Örebro fick vi båda jobb.

– Under tio år jobbade jag som en av två rovdjurshandläggare på Länsstyrelsen. Förutom varg så finns det ju fler rovdjur: björn, järv och lo till exempel. Men det mesta handlade om vargstammen, som på den tiden var större i vårt område än den är i dag. Det var en intensiv tid med mycket debatter och åsikter och ibland kändes det nästan hotfullt för oss som jobbade med frågorna.

I dag jobbar Per som kommunekolog, där naturvården står i fokus. Det handlar både om att driva och förvalta olika naturvårdande projekt som naturreservat och våtmarker. Vilket innebär att han får tillbringa mycket av sin arbetstid utomhus.

Kanske lite av ett drömjobb för en fågelskådare?

Dra på larm?

"Dyker det upp ett livskryss inom 20 mil, så..."

I SOMMAR ska skratmåskolonin i Oset inventeras med hjälp av en drönare. Per Wedholm övar för att se till att drönaren manövreras på ett säkert sätt.

► – Det känns bra. Enbart kontorsjobb är inget för mig, men blandat med att vara ute i naturen är det perfekt. Kikaren är alltid med i ryggsäcken om det dyker upp nåt spännande.

Bor intill Oset

Per och hans familj bor nära Oset och Rynningeviken så det är självklart den närmaste fågellokalen. Han är inte helt säker om det var slumpen som gjorde att valet föll på ett hus så nära Hjälmarens med alla möjligheter att skåda fåglar. Det blev i alla fall ett lyckat val och ligger i hans intresse att vara klimatsmart.

– Det är ju så enkelt att promenera eller cykla ner till vattnet och vara ute ett par timmar, men det allra bästa är att jag kan gå ut på tomten och fågelskåda. Det är väldigt tacksamt att bo vid en så stor sträckled.

I dag har Per 353 Sverige-kryss och 194 av dem har han kryssat på egna tomten.

– Jag skulle gärna komma upp i 200 och det är nog inte omöjligt, tror han.

– Både turkduva och göktyta borde jag kunna se från tomten. Turkduva har jag sett i Wad-

köping och göktyta finns också i närområdet. Och någon spännande rovfågel som passerar finns så klart på önskelistan.

Sällan på larm

Bland de fåglar som Per har tomtskådat finns rosenstare, skärfläcka och stäpphök.

Hur är det med larm då? Åker du på larm om det finns någon ovanlig art du vill se?

– Jag drar sällan på larm, men det är klart. Dyker det upp ett nytt livskryss inom 20 mil så kan lusten falla på om det passar med övriga engagemang.

– Och jag åker med en kompis till Öland runt Kristi himmelfärd, en tradition vi hållit på med i 15 år. Inte bara för att skåda fåglar utan vi är ute hela dagarna i naturen och tittar både på blommor och annat. Det är en fin kontrast till mitt dagliga naturliv runt Örebro.

– Våren fram till midsommar är ju den bästa tiden. Jag är ingen morgonmänniska, men så klart jag kan gå upp tidigt även på vintern men jag föredrar att gå upp när solen skiner och fåglarna kvittrar, skrattar Per.

Inget flygväder för inventerade örnar

■ Den 2 mars räknades alla örnar runt Hjälmarens och Mälaren.

Totalt observerades 197 havsörnar och 1 kungsörn. Dålig sikt på grund av dimma, dis och gråmulet väder rapporterades från hela området. Det kan vara förklaringen till att det sågs färre örnar i år jämfört med 2023. då hela 267 havsörnar räknades in i samma område.

I vårt landskap fanns rapportörer vid Engelbrektsholmen, Finnhamaren, Yxnäs udde, Äsöbron, Öby kulle, Venastugan, Rännesta och Klåvudden.

FOTO: TORBJÖRN ARVIDSSON

Helena och Ulf nya webbredaktörer

■ Styrelsen för Närkes Ornitologiska Förening har beslutat att utse Helena Martikainen och Ulf Granlund till nya webbredaktörer för att sköta NOFs livaktiga hemsida. Helena blir också ny ansvarig utgivare för hemsidan.

Helena Martikainen beskriver sig själv som ny som fågelskådare, hon gick en nybörjarkurs för fyra år sedan, och nu är hon fast i skådandet. Hon bor i Örebro, har just nu ingen bil och satsar därför mer på ekoskådande. Ulf Granlund bor i Gålsjö utanför Rönneshytta. Han har varit med i NOF några år och vid sidan av fågelskådning ägnar han sig åt astrofotografering.

HELENA
Martikainen

ULF
Granlund

Minskad bostadsbrist när NOF bygger holkar

FOTO: KENT HALTTUNEN

KARIN Franzén och Thomas Stump var två av deltagarna när NOF arrangerade en holkbyggarkurs. Skruva ihop holkarna är en fördel menar Karin – då är det enklare att göra om.

OLIVER Ziesig deltog en kväll under holkbyggarkursen, när deltagarna byggde bolådor för pilgrimsfalk och berguv. Den var så rejäl att han var tvungen att pröva om bolådan var funktionell.

UTRUSTADE MED stor entusiasm och egen skruvdragare har vi tillsammans med fem andra deltagare under fyra vardagskvällar fått lära oss allt om holkbyggande. Kursen under ledning av Kent Halttunen och Lars Johansson har gett oss värdefull kunskap om holkfåglarnas liv.

TEXT: KARIN FRANZÉN

Årets holkbyggarkurs i Närke Ornitologiska Förenings regi har gått av stapeln.

Jag är nybliven medlem sedan två år tillbaka med nyväckt intresse för fåglar. Tillsammans med maken har jag deltagit i NOF:s fantastiska nybörjarcirkel Börja skåda fågel våren 2022 under ledning av Lars Johansson och Ronnie Lindqvist. Nu var det dags att tillägna sig kunskap inte bara om fåglarnas utseende

och sång utan även deras bostäder.

Sagt och gjort, redan innan medlemstidningen med program för vår/vinter hade kommit ut kontaktade jag Studieförbundet och anmälde mig och maken till kursen.

Under kvällarna har Kent Halttunen på ett professionellt sätt guidat oss: från måttsågade trästycken till att skapa fågelholkar av olika typer. Vi har fått lära oss fördelen med att skruva ihop fågelholkar i stället för att spika. Bli det fel är det bara att skruva ur skruven och försöka igen.

Samtidigt med byggandet delade både Kent och Lars Johansson med sig av sin stora kunskap och kännedom om fåglar på ett mycket lärorikt och underhållande sätt.

Vi har byggt småfågelholkar, starholkar, uggleholkar och stora bolådor till pilgrimsfalk/berguv. De sistnämnda blev ett grupparbete på grund av storleken på bolådorna 100 x 80 centimeter. Som tur var hade Lars med

sig sitt barnbarn Oliver den kvällen så att han kunde kontrollera att bolådorna såg okej ut även på insidan.

Vid sista kurstillfället fick vi välja bland ett smörgåsbord av holkar att bygga: knipholkar, tornseglarholkar, rödstjärtholkar och fladdermusholkar.

Ett stort tack för en trevlig och rolig kurs, som jag verkligen kan rekommendera. Anmäl er nästa gång tillfälle ges!

Nu när jag blivit pensionär känns det extra kul att kunna lägga till "Certifierad holkbyggare" på mitt CV!

Ett stort tack också till föreningen Hantverket som var på plats alla kvällar och upplät lokalerna.

Vi hoppas att Örebrobostäder blir nöjda med de holkar som de beställt från NOF. En av bolådorna planeras för övrigt att sättas upp på taket på ett av ÖBOs höghus i Brickebacken.

KALLT NÄR GRÄSÄNDER RÄKNADES I ÖREBRO

■ Sedan 1967 har Tord Larsson varje år räknat alla gräsänder i Örebro. Vid årets inventering den 14 januari fick han ihop totalt 1 469 gräsänder, 948 hannar och 521 honor.

Tord räknar alla änder han ser från häng-

bron vid Hagastrand ner till Oset. Han tar också med Lillån från motorvägen och dessutom Bygärdesbäcken.

Efter att ha varit en uppgående trend från 2013 till 2019 (då noteringen var 2 348 gräsänder), har det varit lite blandat resul-

tat under de senaste åren. Det kan bland annat bero på vädret: är det mildt och mycket öppet vatten har gräsänderna fler möjligheter att övervintra. Är det kallare är änderna hänvisade till de få öppna vakar som finns i Örebro där inventeringen sker.

Vem vill du ska få årets Rosenbergspris?

■ Som bekant har Närkes Ornitologiska Förening tagit över ansvaret för att dela ut ett pris till minne av Erik Rosenberg.

Nu är det dags att nominera lämpliga kandidater till priset som ska delas ut i höst i samband med Rosenbergsdagarna som genomförs i Örebro.

När fältornitologins fader Erik Rosenberg, som bodde i Örebro, dog 1971, startades en insamling och året därpå bildades Stiftelsen Erik Rosenbergs Naturvårdsfond. De insamlade pengarna utgjorde sedan ett pris som Ornitologiska Klubben delade ut första gången 1976 och sedan dess varje år fram till 2017. Sedan blev avkastningen på kapitalet sämre, och det innebar att priset bara delades ut en gång till, år 2019.

För två år sedan tog NOF över ansvaret för Erik Rosenbergs naturvårdspris, och delade då också ut priset till Mats Rosenberg.

Priset ska gå till någon eller några som gjort förtjänstfulla insatser inom naturvården och gynnat den biologiska mångfalden.

Hör av dig till styrelsen från NOF om du vill nominera någon till Rosenbergspriset.

Häng med på någon av NOFs populära resor!

■ Under våren arrangerar NOF två resor. Resan till Stockholms skärgård den 27 april är fullbokad, men det finns någon enstaka plats kvar till NOF-resan till Skåne den 22–26 maj med populära guiden Björn Ander.

Är du sugen på att hänga med på någon av NOFs resor? Då har du chansen på någon av föreningens höstresor. Det blir en resa till Falsterbo i september, en resa till Öland i oktober och en resa till Hönö och Västkusten i månadsskiftet oktober/november.

Håll utkik på hemsidan: där kommer resorna att annonseras.

RONNIE AVGÅR EFTER 16ÅR NOF har blivit en och välkomnande

FOTO: GUN ISACSON

UNDER DE 16 ÅR som Ronnie Lindqvist har varit engagerad i NOF har föreningen förändrats till det bättre. Det har blivit en mer öppen och välkomnande förening, en förening där alla ska få plats, menar Ronnie.

öppen förening

UNDER 16 ÅR har Ronnie Lindqvist varit en drivande kraft i NOFs styrelse.

Men nu avgår han; under de senaste tre åren har han varit ordförande.

– Mycket har hänt i Närkes Ornitologiska Förening. Det viktigaste är nog att vi blivit en mer öppen och välkomnande förening. En förening för alla fågelintresserade, säger han.

I februari 2008 blev Ronnie Lindqvist invald i styrelsen för Närkes Ornitologiska Förening. Han fick uppdraget att hålla ihop exkursionerna i NOF.

– Jag gillar ju att guida och träffa människor. Så det var ganska naturligt, berättar han.

Ronnie blev medlem i NOF redan på 1990-talet. Hans första intryck var att NOF var en förening med många duktiga fågelskådare, men det var också en förening som inte alltid var så öppen och välkomnande mot nya medlemmar.

Ett exempel är ett av Ronnies första inomhusmöten i NOF. Det var bara de som kände varandra som pratade med varandra, och i ett hörn stod några som visade upp sina nya handkikare och skröt över hur dyra de var.

– Tack och lov har det ändrats, och jag hoppas att det är något som jag bidragit till. Idag är NOF en förening där förhoppningsvis alla känner sig välkomna oavsett vilka kunskaper man har. Jag tror att fler idag känner sig delaktiga i NOF som är en väldigt livaktig förening, förklarar Ronnie.

Från 500 till 800 medlemmar

Det var alltså för 16 år sedan som Ronnie blev förtroendevald till styrelsen. Då hade NOF 500 medlemmar, idag är föreningens medlemsantal nära 800. Och när samarbetet med moderföreningen BirdLife Sverige tar steget fullt ut under kommande år kan NOF få ytterligare ett par hundra medlemmar.

Många i Fågelsverige ser NOF som ett föredöme när det gäller aktiviteter och annat som pågår i föreningen. NOF har också fått en hög status bland företag, myndigheter, organisationer, föreningar och privatpersoner. Många

RONNIE LINDQVISTS UPPDRAG:

2008–2016 Exkursioner
2013–2016 Resor
2014–2016 Ansvarig inventeringar
2015–2021 Vice ordförande
2016–2018 Ansvarig ungdomsgruppen
2016–2021 Proj.ledare Närkes Fågelvärld
2021–2024 Ordförande

vänder sig till föreningen i frågor som rör fåglar och fåglarnas livsbetingelser.

– Vi klarade oss igenom pandemin på ett hyggligt sätt, och nu har vi höjt standarden på allt vi gör. NOF har helt enkelt blivit bättre organiserad, och allt vi gör är mer genomtänkt, berättar Ronnie.

För fem år sedan utkom praktverket Närkes Fågelvärld, en bok på 400 sidor om fåglarna i landskapet. Det är en sammanställning av de två stora fågelinventeringar som genomfördes med 30 års mellanrum och där man tydligt kan se utvecklingstrenden för olika arter.

Bakom genomförandet av den senare inventeringen, sammanställningen av allt underlag och arbetet bakom boken stod Ronnie Lindqvist.

– Det är i särklass det största som föreningen genomfört och också det som jag lagt ner flest timmar på, säger Ronnie.

– Närkes Fågelvärld gav också en helt ny tyngd i fågelfrågorna. Nu är NOF den bästa kunskapsbäraren av allt som rör fåglarna i landskapet.

Ronnie är också nöjd med att den Regionala Rapportkommittén, Rrk, har blivit en del av NOF. Tidigare levde Rrk lite av ett eget liv, men numera väljs ledamöterna i den viktiga kommittén av årsmötet i NOF.

– Däremot har vi inte kunnat hitta bra samarbetsformer med Kvismare fågelstation. Men jag hoppas det kommer, säger han.

Svårt att locka unga skådare

Som många andra föreningar har NOF en hög medelålder och svårt att nå yngre personer som är villiga att engagera sig och bli medlemmar. Till exempel har föreningen gjort flera försök att få ihop en ungdomsgrupp utan att lyckas.

– Trots det växer NOF hela tiden, och det är bra för fågelintresset och för skyddet av fåglarna, menar Ronnie.

Vad ska du göra nu när du slutar som ordförande?

– Jag hoppas få mer tid att skåda fåglar. Och några viktiga projekt släpper jag nog inte. Jag vill fortsätta guida, och jag vill se till att den nya skådarplatsen vid Ruinen i Rånneå blir verklighet, avslutar Ronnie.

Varmt välkomna till NOF

■ Tack för att du valt att bli medlem i Närkes Ornitologiska Förening!

Ditt medlemskap är ett viktigt bidrag till fågelskyddet i vårt landskap. Inom NOF jobbar vi med en rad åtgärder som gynnar fågellivet: vi bygger bland annat bolådar till berguv och pilgrimsfalk, boplatser för hussvalor och tornseglare, boplatzformar till duvhök och hornugglor samt holkar till många andra fågelarter.

NOF är föreningen för fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning.

Du som är medlem i NOF får också föreningens tidskrift, Fåglar i Närke, hem i brevlådan fyra gånger om året.

NOF växer stadigt, och vi är snart 800 medlemmar.

Här är våra senaste medlemmar sedan julnumret av Fåglar i Närke

Peter Bergqvist, Örebro
Ulrika Bergqvist, Örebro
Stefan Törnblom, Örebro
Arvid Törnblom, Örebro
Nils Göran Enberg, Örebro
Jonny Kvist, Grythyttan
Bo Högström, Örebro
Marja Högström, Örebro
Hans-Åke Björck, Örebro
Anders Källman, Örebro
Gunnar Andersson, Svartå
Måna Andersson, Svartå
Oscar Axelsson, Örebro
Lena Knies, Siljansnäs
Per Knies, Siljansnäs
Johan Öhman, Örebro
Marie Öhman, Örebro
Lars Andersson, Örebro
Lars-Göran Hildor, Örebro
Moa Larsson, Örebro
Daniel Svanberg, Örebro
Ingalill Strömberg, Kumla
Annica Sjölund, Örebro
Mikael Hansson, Örebro
Majken Bäckström, Örebro
Julia Schneider, Fjugesta
Flavian Missi, Fjugesta
Thomas Stump, Örebro
Jan Jansson, Örebro
Elisabet Kocken, Örebro
Pernille Ingelse, Kumla
Ann Åberg, Örebro
Lars Fransson, Vintrosa
Bo Söderquist, Nora

Färgmärkt gråtrut gav ny information

■ Att läsa av färgringen på gråtruten var inte helt enkelt, och det tog sin tid. Men till slut lyckades Andreas Sandberg och hans kompisar att läsa av ringen. Den avläsningen av gråtruten J5742 gav mycket ny och intressant information.

Flera gånger har Andreas Sandberg och Johannes Almqvist varit vid Kvarntorp och letat udda trutar bland vitfåglarna i området. Den här gången i slutet av januari var Andreas dotter Tyra och hennes pojkvän Eskil Friberg med och spanade.

– Från och till under vintern har det varit ganska många trutar i området, och vi har haft fokus på att hitta Närkes första kaspiska trut, berättar Andreas.

Men så upptäckte sällskapet en gråtrut som hade en svart färgring på högra benet. Efter en hel del besvär för att kunna läsa av hela kombinationen, hittade sällskapet en webbsida där de kunde rapportera att de sett gråtruten med beteckningen J5742.

– Vi fick tillbaka information på en gång – det var överraskande, berättar Andreas.

Den här gråtruten är ringmärkt i Moss i Norge, det ligger några mil söder om Oslo. Fågeln ringmärktes i november 2013; då var truten minst fyra år gammal.

– Det betyder att den här gråtruten är minst 14 år gammal konstaterar Andreas.

Gråtruten J5742 har blivit avläst nio gånger tidigare, och också fotograferad vid två tillfällen tidigare. Rapporterna om fågeln tyder på att den häckar i västra Finland, där den är avläst under häckningssäsong. Men den är också avläst i Norge vintertid: de flesta gånger på soptippar i närheten av Oslofjorden.

Gråtrut.

FOTO: ANDREAS SANDBERG

FOTO: PETER GUSTAFSON

DEN 28 APRIL 2017 fotograferade Peter Gustafson en svartkråka på Västra rakan i Kvismaren. Svartkråka har nu blivit en egen art och Peter har fått ännu ett Närkekryss.

Svartkråkan – nu blir den en egen art

NU HAR TK, Taxonomikommittén inom BirdLife Sverige, beslutat att svartkråkan blir en egen art vid sidan av gråkråkan.

Det innebär att en del skådare i Närke kan få ett så kallat "soffkryss", bland annat Peter Gustafson som fångade en svartkråka på bild i Kvismaren 2017.

Tk har länge tvekat om att dela kråkan i två arter. Det beror bland annat på att populationen i östra Asien är dåligt utredd. En annan anledning till att svenska Tk har tvekat är att det finns en hybridzon mellan gråkråka och svartkråka som löper från Skottland och genom Danmark, Tyskland, Tjeckien och norra Italien.

Nu har emellertid Tk beslutat göra som många andra länder, bland annat Tyskland, att dela upp gråkråka och svartkråka i två olika arter.

Beslutet innebär också att Regionala rapportkommittén i Närke, Rrk, har fått i uppgift att granska alla inrapporterade fynd i landskapet.

– Det finns några fynd på Artportalen som är godkända sedan tidigare. Men det kanske finns fler fynd och bilder som inte är rapporterade på Artportalen, eftersom svartkråka inte varit en egen art, förklarar Andreas Tranderyd som är sammankallande i Rrk.

– Vi vill gärna ha in så mycket dokumentation som möjligt på den nya arten. Har du bilder eller andra uppgifter, rapportera in dessa på Artportalen.

Åtta fynd genom åren

Om man tittar i Artportalen finns det åtta inrapporterade fynd i Närke genom åren. Tre av dessa är godkända. Det första godkända fyndet är från den 13 april 2003. Då stod Ola Åhlén, Johan Åhlén och Magnus Fridolfsson vid Klåvudden och såg en ensam svartkråka komma insträckande.

Nästa godkända fynd är från den 23 augusti 2004, då Ola Strand upptäckte en svartkråka vid Sköllersta. Det tredje godkända fyndet står Peter Gustafson för. Den 28 april 2017 fotograferade han en svartkråka – och en gråkråka – på Västra rakan i Kvismaren.

Tre stora solcells- parker planeras

SÅ KAN DET komma att se ut vid en av de tre stora vindkraftsparkersomplanerasi-
landskapet. Det handlar om relativt stora områden där fåglarnas nuvarande biotoper
(i huvudsak produktionsskog) försvinner.

NOF kräver inventering av rödlistade fåglar

**TRE STORA solcellsparker plane-
ras just nu i Närke: Dylta, Brevens
bruk och Kåvi.**

**Totalt handlar det är en yta på 677
hektar som ska tas i anspråk.**

**Det finns rödlistade fågelarter i
området, en ordentlig häckfågel-
inventering måste göras innan
tillstånd kan ges, menar Närkes
Ornitologiska Förening.**

Det är företaget Alight AB som planerar solcellsparkerna i Dylta och Brevens bruk. I Dylta är det 320 hektar (motsvarande 640 fotbollsplaner) som ska tas i anspråk. Enligt bolaget är det mestadels produktionsskog med låga naturvärden som ska användas. Det finns rödlistade fågelarter i området konstaterar bolaget, bland annat tretåig hackspett, järpe och taltita.

I Brevens bruk är det ett område öster

om sjön Sottern som ska användas till solcellspark. Det handlar om totalt 230 hektar. Enligt bolaget är det ett våtmarksområde och produktionsskog som ska tas i anspråk. Även i det här området finns det rödlistade arter.

Närkes Ornitologiska Förening, NOF, har fått yttra sig om planerna i dessa två områden. NOF konstaterar att det är relativt stora områden, vilket innebär att fåglarnas naturliga biotoper försvinner. NOF menar att det måste göras en ordentlig häckfågelinventering under minst en säsong innan man ger tillstånd för att bygga dessa två solcellsparker.

I Kåvi är det företaget Neoen Renewables AB som planerar att uppföra en solcellspark som omfattar 127 hektar, mestadels produktionsskog. Även när det gäller dessa planer kommer NOF att lämna synpunkter.

Många anmäler sig till NOFs nybörjarkurser

Varje vår arrangerar Närkes Ornitologiska Förening en kurs för de som vill lära sig mer om fåglar. Hela 16 personer har anmält sig till nybörjarcirkeln som redan är i gång med två träffar inomhus, bland annat med ett besök på biologiska museet på Karolinska skolan i Örebro där man kan se fåglar på nära håll. Under april och maj blir det ytterligare sex träffar i fält. Kursledare är Lars Johansson.

Missade du årets nybörjarkurs? Lugn, den kommer igen nästa år.

Fjugestafalkungar vill häcka i Örebro?

De ungar av pilgrimsfalkar som har fötts i Fjugesta försöker häcka i närområdet. De unga honorna söker sig inom 100 kilometers radie, och hanarna ännu närmare: 50 kilometer från födelseplatsen för att häcka. Det visar en studie från Pilgrimsfalk Sverige.

Lördagen den 9 mars arrangerade Pilgrimsfalk Sverige ett seminarium i Ånnaboda utanför Örebro.

Tommy Järås som varit drivande i många år har tittat närmare på de ungar som kläcks och var de senare häckar. Genom att många unga pilgrimsfalkar ringmärks har han kunnat studera var 140 honor och 100 hanar senare söker sig för att häcka.

Studien visar att honorna i genomsnitt söker sig en häckplats som ligger 100 kilometer från födelseplatsen. Hanarna hittar en häckplats på närmare håll från födelseplatsen: 50 kilometer i genomsnitt.

Under hela vintern har det observerats pilgrimsfalkar i centrala Örebro, bland annat på Nikolaikyrkan och på öster i Örebro. De här falkarna har man ännu inte kunnat läsa av ringarna på men det skulle inte förvåna om det är pilgrimsfalkar som har fötts i Fjugesta.

Falkparet i västra delarna av Närke har fått ut ungar fem år i rad. Det har resulterat i totalt 17 unga pilgrimsfalkar som alla har kommit på vingar.

Håll gärna utkik på falkarna i Örebro, och se om det går att läsa av färgkombinationen på ringarna.

FOTO: ANDERS SILVETÄRN

FRÅN sitt arbetsrum har Anders Silvetärn haft koll på den pilgrimsfalk som observerats på Nikolaikyrkan under vintern.

"Merlins trolleritrick"

VÅREN ÄR i antågande och nu hör vi fågelsång allt oftare.

Men vad är det vi själva hör i vårskogen? Kan Merlin vara en hjälp?

Leif Haldorson har djupdykt ner i den användbara appen.

När det gäller att identifiera en fågel med hjälp av lätet eller en bild har framstegen under de senaste åren varit stora. Det finns säkert flera olika alternativ, men jag har fastnat för en app som heter **Merlin Bird ID** och som utvecklats av Cornell Lab of Ornithology i USA. Den är gratis och kan laddas ner via Google Play (Android) eller App Store (iOS). Merlin kan identifiera ljudet av drygt 1 200 arter från olika delar av världen, dessutom finns det otaliga fågelbilder att tillgå. Nya arter läggs till och gamla kompletteras, så appen bör uppdateras regelbundet. Appen fungerar även offline.

Steg för steg-guide

Efter nedladdning går man först till **Settings**. Där hittar man ett stort antal regionala områden i världen. Om man befinner sig i Sverige kan man lämpligen välja mellan Scandinavia, Europe eller Western Palearctic. De två sista alternativen täcker förstås fåglar som är mer ovanliga i Sverige. Under **Language** väljer man språk för artnamn (till exempel svenska), och eventuellt vetenskapligt namn. Om man reser till någon annan kontinent, så kan man lämpligen ladda ner det aktuella området innan sin resa.

Under rubriken **Explore Birds** kan man ställa in det område man vistas på samt tidpunkt. Resultatet blir en lista över fågelarter som kan tänkas förekomma där och då. Till varje art på listan hör flera olika bilder efter kön och säsong (bilderna kan scrollas) samt en artbeskrivning på engelska.

Vid min test av denna funktion med dagens datum i mitten av februari och hemmet som utgångspunkt fick jag fram en imponerande artlista. Många är fullt troliga eller möjliga, medan andra som hökuggla, slaguggla, röd-

halsad gås, gråspett och vitryggig hackspett blir mer av en önskelista.

Så till själva funktionerna för bestämning under **Identify**. Funktionen **Sound ID** är den jag använt regelbundet till stor belåtenhet, eftersom jag hör allt sämre. När man trycker på det gröna fältet startar identifieringen av fågelläten och förslag på arter kommer upp fortlöpande. Artbestämda fåglar gulmarkeras när de är aktiva. Om man samtidigt vill spela in, trycker man på den röda cirkeln med vit fyrkant. Inspelningarna lagras under **My Sound Recordings**. Man bör helst stå stilla, läten på långt håll är förstås svårare att bestämma liksom när det blåser mycket.

Jag tycker funktionen fungerar bra för att inte säga utmärkt. Men man får vara lite skeptisk ibland, eftersom appen hittar arter som jag varken ser eller hör. Då kan det vara svårt att avgöra om det är rätt eller helt enkelt en felbestämning. Jag har inte testat appen på härmande fåglar som stare och kärnsångare. Av andra har jag hört att det kan vara problem med vissa rovfåglar samt med dova ljud som från en berggub. Men till exempel gräshoppsångare, som jag har haft svårt att höra, klarar den förträffligt. Och appen var till stor hjälp när jag var i Kanada förra året.

Så till nästa Id-funktion, **Step by Step ID**. Först kommer frågan **Where did you see the bird?** där man preciserar platsen lokalmässigt. Nästa är **When did you see the bird?** det vill säga tidpunkten. Därpå följer frågan **What size was the bird?** med sju olika alternativ på aktuell storlek. På nästa fråga **What were the main colours?** ska man ange fågelns färger med ett eller flera val. Under sista frågan ska man precisera fågelns beteende som till exempel simmande, flygande, i träd med mera. Slutligen lämnar appen ett eller flera förslag (**Best Matches**) på art utifrån den lämnade informationen.

20 förslag – alla fel...

Denna funktion har jag endast använd en gång för att testa. Jag såg en trädkrypare på marken under Ove Petterssons eminenta fågelmatning i Karlslundskogen häromdagen. Efter att ha svarat på alla frågor så fick jag följande förslag: pilfink, bofink, snösparv, rödhake, gråsiska, gråsparv, sävsparv, steglits, strömstare, bergfink, tofsmes, grönsiska, stenknäck, entita, talltita, gulsparv, domherre, grönfink, gärdsmyg och nötväcka, men tyvärr ingen trädkrypare. En bitvis ganska märklig lista, alla

är inte ens bruna och vita som jag svarat. För att få fram trädkrypare på förslagslistan måste jag ange att fågeln fanns i ett träd. Då faller som tur är strömstaren bort, men skäggmes tillkommer i stället.

Jag tror det finns bättre sätt att arta fåglar, men funktionen kan säkert vara till hjälp, speciellt om man befinner sig i marker med okända arter.

5 av 5 rätt

Den sista id-funktionen heter **Photo ID**. Man laddar upp ett foto av fågeln. Med

hjälp av AI letar sedan programmet bland otaliga bilder efter en som liknar din. Inom några sekunder kommer ett eller ibland flera förslag på vad det skulle kunna vara för fågel, hur den låter och lite information om arten.

Jag har testat denna funktion med hjälp av olika fågelbilder från föreningens Facebooksida. Det blev rätt svar i alla mina fem försök. En renodlad bild utan så mycket bråte i kring underlättar säkert.

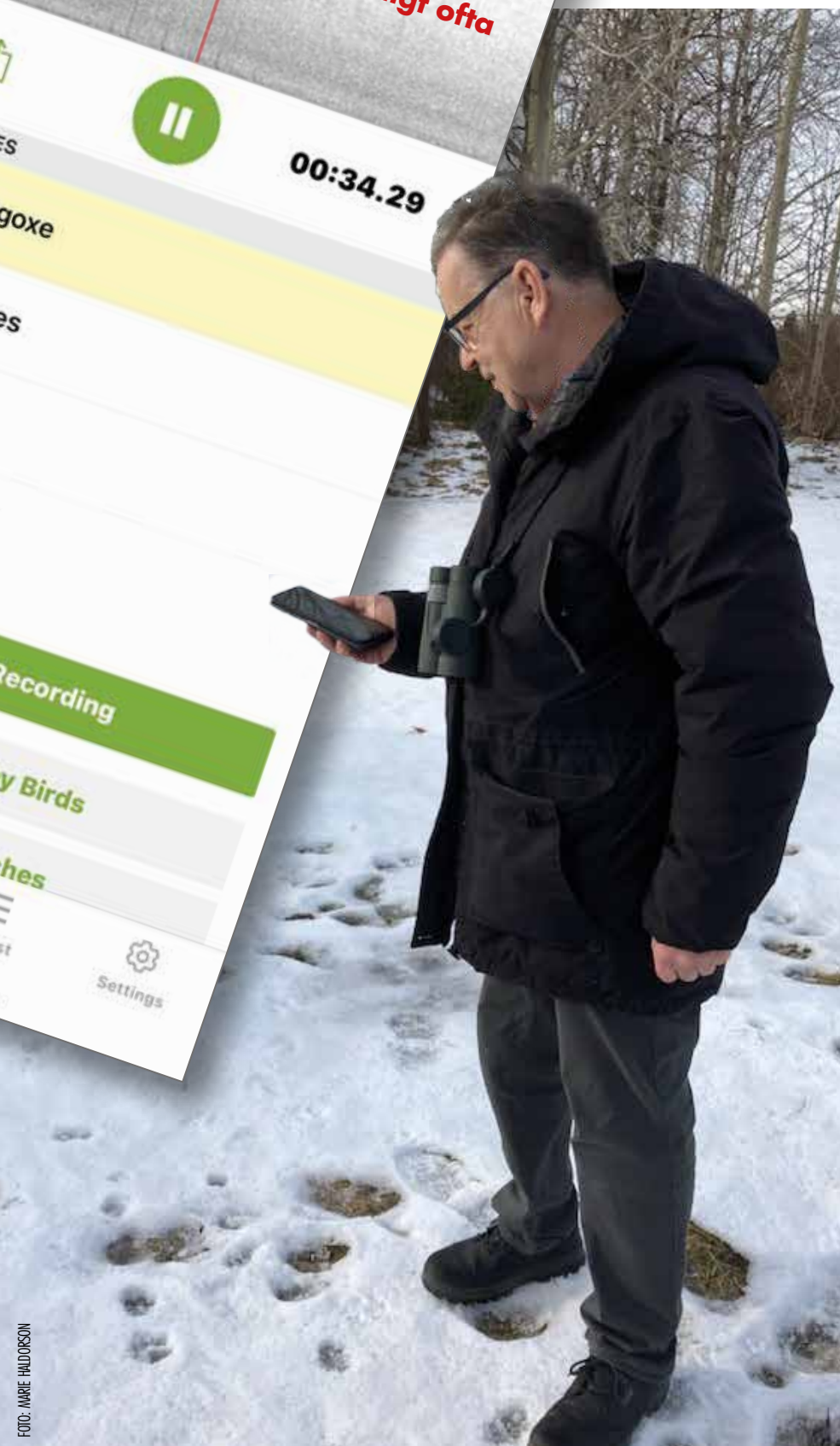
Sammanfattningsvis är Merlin en app som är lätt att använda och som ger ett utmärkt stöd för identifiering av fåglar. Kanske är den uppkallad efter trollkarlen och siaren vid kung Arturs hov; det är onekligen något magiskt med denna app.

Och funktionerna utlovas successivt bli ännu bättre, allt eftersom bidrag från olika användare skickas in. Trollkarlen Merlin fortsätter då att svinga sitt trollspö.

– vet* vilken art du hör

*väldigt ofta

FAKTA

MÄSTER ERIK SÅG BRA UTAN IR-KIKARE

NÄR DET GÄLLER utvecklingen av olika tekniska hjälpmedel i fågelskådningen har det inte alltid gått så fort. Kikare har ju funnits länge, men inte alltid av bästa kvalitet. Mäster Eriks handkikare hade ett bra och ett dåligt okular, och jag tror inte att han hade någon tubkikare. Trots detta var han en ypperlig fältornitolog.

Själv köpte jag min första tubkikare, en Kowa Spotting Scoop (så kallad blyKowa) med 25x förstoring, i maj 1972 för 500 kronor (drygt 4 000 kronor idag). Just den modellen hade många skådare, det fanns inte så mycket att välja på.

Numera finns det ett förvirrande stort utbud av hand- och tubkikare i olika pris- och kvalitetsklasser. Vill man ha den bästa Kowa Spotting Scoop idag får man betala drygt 50 000 kronor, men då får man upp till 70x förstoring på köpet. Förutom en brilliant optik kan man även köpa särskilda termokikare (med värmekamera) eller digitala nattkikare med IR och inspelningsfunktioner för bild och video.

Även när det gäller att bestämma en fågel med hjälp av läten, har det skett en imponerande utveckling. När jag började skåda fågel på 1950-talet var en oftast äldre och mer kunnig kamrat den bästa läraren. Om man hade tillgång till någon eller några av radions många grammfonskivor med inspelade fågelläten, så var det förstås en fördel.

Man får heller inte glömma Veckans pausfågel i radion, som började 1963 och som fortsatte under 30 år. På olika vis lärde jag bestämma många fåglar utifrån sången, även kunskaperna om lock- och varningsläten var och är begränsade.

De tekniska möjligheterna för att spela upp och lära sig fågelsång har utvecklats avsevärt sedan dessa flydda tider. Om man till exempel har laddat ner appen Fågelguiden på sin smarta telefon, så har man förutom hela fågelboken med text och bilder även tillhörande fågelläten.

Det finns även mer specialiserade appar för just fåglars läten. Och så finns alltid Sveriges radios Naturmorgon på P1 med bland annat Fågelsångskolan. På deras hemsida finns också Fåglar A–Ö med inslag om olika fåglars sång och deras liv.

MERLIN testas under fältmässiga former. Den fungerar bra som ett hjälpmedel, men man kan inte lita blint på resultatet, menar Leif.

ARTSPANING

RÖD- BENAN

HÖGLJUDD MEN ÖPPEN FÖR GRANNSAMVERKAN

Med sin vaksamhet och sitt eldiga temperament verkar rödbenan allestädes närvarande. Men kusinerna grönbena och skogssnäppa är de facto betydligt vanligare.

TEXT: HAMPUS LYBECK

HAMPUS.LYBECK@GOF.NU

BLAND DE HÄR artporträtten drar urvalet oftast mot lite ovanligare eller mer svårседda fåglar, men den här gången väljer vi en av de vanligare av sitt slag, och dessutom en av de mest enträget högljudda. Den som valt fel del av en strandäng att promenera på kommer att få höra det. På sina håll vid Östersjön kallas den ibland onomatopoetiskt till exempel för "tulk". Men mer om det senare.

RÖDBENAN RÄKNAS TILL den grupp vadarfåglar som stundom kallas storsnäppor, även om den med sina cirka 27 centimeter från näbb till stjärtspets (hanen något mindre) inte precis är någon gigant. Faktum är att den för undertecknad trots god fältvana ofta upplevs som slående liten. Denna kognitiva dissonans har troligen uppstått på grund av hur Karl Aage Tinggaards illustrationer i min barndoms främsta fågelkunskapskälla Lilla Fågelboken (Durango 1977) har beskrivits så att rödbena och många andra vadare ser ut att vara minst av en tranas storlek.

RÖDBENANS UTBREDNINGSOMRÅDE STRÄCKER sig från Island till Japan, med vintervisten vid Afrikas och Asiens kuster, i Australien mer fläckvis. Hos oss häckar nominatformen *Tringa totanus totanus* i större delen av landet, och de delar där häckning inte förekommer kan i stället få tillfällig påhälsning av migranter. Ett smärre antal väljer att övervintra, men majoriteten av vinterfynden gäller isländska rödbenor som kommer på visit. Den

Rödbening eller rödbent strandvipa är några lokala namn på denna art. Även ljudhärmande namn som tulk, tulk och tjuf har förekommit.

Bild: BJÖRN DELLMING

isländska rödbenan *Tringa totanus islandicus* är lite större och kralligare än de lokala förmågorna och övervintrar annars i huvudsak på brittiska öarna.

MÅNGA AV VÅRA benor drar emellertid i väg betydligt längre. Av de som väljer att verkligen satsa på långsemester och sträcka längs den så kallade östatlantiska flyttkorridoren, så tillbringar runt

25 procent vintern kring Bijagosöarna utanför Guinea Bissaus kust. Återtåget sker så att den sydliga änden av populationen kan lägga ägg i april och den nordligaste så sent som mitten av juni. De tre till fem äggen ruvas gemensamt i drygt tre veckor och ungarna är flygga någon månad senare.

Både barn och vuxna smörjer gärna kråset med allehanda ryggradslösa djur som kan tänkas hit-

ARTSPANING

Röd- bena norna gör med sin vaksam- het och sitt enträgna varnings- läte sin del för att upprätt- hålla lokal ordnings- stadga i kolonin

tas i dy på grunt vatten, men även landlevande insekter och vegetabilier.

NÄR DET GÄLLER biotopen är rödbenan inte så nödbedd, utöver att det är lämpligt med gott om vatten i närheten. Den kan i Sverige förekomma både på skärgårdsöar, i fjällmiljö, i skogskanter och vid slättsjöar. Inte sällan förekommer viss kolonibildning. Gärna inbäddat i en skrattmåskoloni för extra grannsamverkan. Bon placerade i exempelvis skrattmåskolonier ligger ofta mer öppet, medan de annars göms i en tuva eller liknande. Rödbenorna gör med sin vaksamhet och sitt vid behov enträgna varningsläte sin del för att upprätthålla lokal ordningsstadga i kolonin och kan ofta ses spana från en uppstickande sten eller staketstolpe.

VI HAR SEDAN tidigare fastslagit att rödbenas vetenskapliga namn är *Tringa totanus*, men hur ser det ut med etymologin? En till synes oskyldig fråga, men skall den benas ut ordentligt är det av nöden att ge sig ut på ett rent av halsbrytande äventyr i språkdjungeln, där vi allt som oftast rycker i varje lian.

Tringa är ett nylatinskt namn som förärats skogssnäppan av italienaren Ulisse Aldrovandi på 1600-talet. Vi känner inte så väl till Aldrovandi i Sverige nuförtiden, men Linné med flera höll honom för naturalhistoriens fader. Aldrovandi konstruerade *Tringa* från gammalgrekiskans "trungas", ett av Aristoteles angivet namn för en traststor vadarfågel med vit övergump och gungande akterparti, sannolikt syftande på just skogssnäppa. Linné kallade däremot rödbenan initialt för *Scolopax totanus*, där *totanus* kommer från ett äldre italienskt namn för rödbena, nämligen "totano". Det svenska namnet "rödbena" dyker upp cirka 1800. Liknande benämningar som figurerar är "rödbening" och "rödbent strandvipa".

Ytterligare äldre och mer eller mindre folkliga epiteter som nedtecknats vid ett eller annat tillfälle är till exempel "gambett", "dubbel becksin" och en rad ljudhärmande namn som "tulk", "tolk" och "tjuf".

UNDER SENT 1700- och tidigt 1800-tal sprang de tyska naturalhistorikerna om varandra i sin iver att hålla räfst och rättarting med vadartaxonomi: Från *Scolopax*, som sedermera skulle begränsas till morkulla, flyttades rödbena med anförvanter 1803 av Bechstein till det nybildade *Totanus*. Släktet *Tringa*, som är den nuvarande hemvisten, hade redan 1789 upprättats av Gmelin, men för smärre vadare, med kustsnäppa som typart. 1804 introducerade Blasius Merrem i stället släktet

Calidris, bildat av kustsnäppans tidigare artepitet (som i sin tur även det kommer från Aristoteles, som kallade nån grå strandfågel för "skalidris"). När rödbenan egentligen hamnade i *Tringa* har jag inte lyckats utröna. För att ytterligare leka hela havet stormar med det hela, så väljer Brehm (1888) att ge rödbenan det vetenskapliga namnet *Totanus calidris*. Förvirringen är total. Eller möjligtvis totan...

MEN IDAG HETER släktet alltså *Tringa* och betraktas som ett enda släkte. Tidigare i modern tid har det nämligen stundom florerat varianter där släktet delas upp i *Tringa* och *Totanus*, eller kallats *Tringa* med *Totanus* som lite mer diffust undersläkte. Det visar sig emellertid att uppdelningen i *Tringa* och *Totanus* inte har stöd i DNA och att samtliga av arterna med gott samvete kan förvaras i *Tringa*, tillsammans med utseendemässigt mer avvikande arter som gråsnäpporna och willet (ibland kallad willetsnäppa), som fordom räknats till egna släkten. Omvänt så har arter som drillsnäppa och terekksnäppa tidigare ibland inkluderats i *Tringa*, men hör i dagsläget till andra släkten.

INOM DET FAKTISKA släktet *Tringa* är kanske svartsnäppan den art som är lättast att förväxla med rödbenan, åtminstone när svartsnäppan inte har på sig den svarta häckningsdräkten. Svartsnäppan, som Brehm för övrigt kallar "strandryttaren" och Nilsson "harlekingsnäpp-

Efter tre veckors ruvning kryper ungen ut ur ägget för att leva på stor fot. Flygga är de först en månad senare.

Bild: BJÖRN DELLMING

Rödbenan är snabbt på vingarna och varnar enträget om man råkar kliva in i reviret under häckningstid.

Bild: ERIK EDVARDSSON

pan" skiljer sig bland annat genom att vara mer långbent, långhalsad och långnäbbad, att yttersta näbbspetsen är något nedåtkrökt och att den har en för snäppor jämförelsevis stark fäbless för simning. Svartsnäppan saknar också rödbenans vita vingbakkant.

OCH SOM NI kanske anat bedrar man sig om man antar rödbenans och svartsnäppans nära frändskap. Svartsnäppans närmaste släktingar är gluttonnäppa och större gulbena medan rödbenans bästa kusiner är grönbena och dammsnäppa. För att knyta ihop säcken kan berättas att mindre gulbena, som alltså inte är närmast släkt med större gulbena, yttre likhet till trots, ligger betydligt närmare den större och inte särskilt snarlika willeten.

Den som till äventyrs inte stött på exotiska namn som gulbena, willet eller gråsnäppa innan kanske kan ha nytta av att veta att dessa är amerikanska arter (utom förstås sibirisk gråsnäppa), vilka sällan eller aldrig setts i Sverige.

OM DET ÄR rödbenans höga röstläge och hetsiga temperament som gör att den i vissa miljöer förefaller alltså närvarande låter vi vara osagt, men det är fullt rimligt att många skulle anta att arten hör till de vanligare bland medelstora vadare. Emellertid visar populationssiffror att både grönbena och skogssnäppa är betydligt vanligare. Den rödbenska häckningspopulationen beräknas

uppgå till ungefär 25 000 par. Det innebär en minskning över tid men inte värre än att arten betraktas som livskraftig i Sverige, där den nuvarande trenden är ökande antal. Likaså anses den livskraftig internationellt med uppskattad population någonstans mellan en och tre miljoner individer. I Finland rödlistas rödbenan däremot som nära hotad och beräknas häcka med som mest 6 000 par. 🇫🇮

Illustration:
HAMPUS LYBECK

Rödbenans bästa kusiner är grönbena och dammsnäppa

Riktig vinter – på gott och ont

FÖR FÖRSTA GÅNGEN på mycket länge fick vi uppleva en riktig vinter i Närke, mycket snö och periodvis sträng kyla långt in i februari. Sällan har väl fågelborden varit så välbesökta och artrika. Mesarna har haft fint sällskap av pigga gråsiskor samt färggranna bergfinkar och steglitser.

Arter som är beroende av öppet vatten har däremot haft det svårt. Rapporteringen av kungsfiskare minskade för varje månad och till slut var det bara en kvar i landskapet enligt Artportalen. De mötte troligen

samma öde som de kungsfiskare som trillade av pinn – staketet – i kylan i Oset.

Till det mer positiva hör att andra arter har sökt sig närmare bebyggelse i sin jakt på föda. Ett exempel är pilgrimsfalken, som suttit på första parkett på Nikolaikyrkan och andra höga byggnader mitt inne i Örebro och spanat efter kajor och duvor. I rapporten från Artportalen som följer kan du läsa om ripan som flög fel, det stora draget i Varbergaskogen, en stormdriven mås i Vättern och mycket mer.

Gäss

Gäss är tåliga fåglar, och trots snö och kyla i december stannade ett mindre antal **grågäss** och **kanadagäss** kvar i landskapet så länge det fanns lite öppet vatten. Veckan före jul försvann de sista, och sträng kyla höll gässen borta från Närke hela januari. Västliga vindar och blidväder i månadsskiftet januari/februari tog hårt på snötäcket, så grågäss och kanadagäss återkom snabbt till Närke. Redan 3 febr. rastade en flock med hela 500 kanadagäss på Rala åkermark, Hallsberg, enligt Christer och Helena Johansson. Ett par dagar senare noterades 400 ex. både i Oset och i Kvismaren. Grågäss anlände till flera lokaler samtidigt med högsta antal om 30 ex. vid Norra Tysslingen 5 febr. och 70 ex. vid Hammar, Kvismaren samma dag. Tommy Sundqvist rapporterade dessutom om 40 ex. vid Sticksjö, Glanshammar 12 febr. Även andra gåsararter följde med de västliga vindarna. Första **sädgässen** landade vid Hägervad, Tysslingen 31 jan; en flock med 8 ex. enligt Per Hasselgren med flera. Även de första **spetsbergsgässen** anlände 31 januari. Ola Erlandsson upptäckte 11 ex. som rastade på isen i Rysjön, Kvismaren. **Bläsgäss** rastade på tre olika lokaler 5 febr. Först noterade Anders Jacobsson 2 ex. på Hammarbotten, Kvismaren. Senare spanade Kent Halttunen in 2 ex. vid Hägervad söder om Gräve, och slutligen upptäckte Bengt Jalsborn 2 ex. vid Blackstaån i Norra Tysslingen. Snö och sträng kyla svepte återigen in över landskapet och gässen försvann söderut.

Ett exempel på att gässen vänder söderut vid kyla och snö är två halsmärkta spetsbergsgäss: LB8 och 4P. Gässen märktes i Uleåborg, Finland år 2019. De har sedan dess kunnat följas via gps-sändare. De båda spetsbergarna flög från Lolland/Falster till trakten av Växjö när det var mildväder slutet av januari. Sedan kom snöovädret bara någon vecka senare och de vände tillbaka till Skåne. När det blev mild igen var det dags att flyga mot norr och den 18 februari landade de på Södra maderna i Tysslingen. Det här är två gäss som har en östlig

KUNGSFISKARE

FOTO: BIRDNERDS

flygrutt och är på väg till Novaja Zemlja för att häcka.

Svanar, änder och övriga simfåglar

På lokaler med lite öppet vatten har ett fåtal **sångsvanor** och **knölsvanor** övervintrat. I samband med tillfälligt mildt väder i månadsskiftet januari/februari rastade ett par **bläs-**

änder på Hammarbotten, Kvismaren. Observationer blev Anders Jacobsson, Ove Åkesson med flera. Vinterns fynd av **småskrake** gjorde Kent Larsson vid Nydalen, Vättern 14 jan. samt Erik Törnvall vid Bastedalen, Harge 20 febr. I båda fallen fina hanar. En **kricka** sågs av Ronnie Lindqvist, Patrik Strömberg, Bernt Bergström med flera i Reningsverksdammar-

na i Kumla perioden 9 dec. – 2 jan. I Kumla fanns även ett par **rörhöns** under samma period, men de försvann samtidigt som krickan enligt Jan och Britt-Louise Korslid, Stellan Amzoll med flera. Vid Reningsverket i Hallsberg sågs tillfälligt en rörhöna av Gunnar Rohed den 2 dec. och i Vattenparken i Fjugesta hittade Håkan Persson en rörhöna den 5 jan.

Vidare till reningsverken. Under hela december fanns en **vattenrall** vid Reningsverksdammarna i Kumla enligt Sören Svensson, Patrik Strömberg med flera. På årets första dag hittades 1 ex. vid Reningsverket i Hallsberg av Christer Johansson. Även i Vattenparken, Fjugesta fanns en vattenrall 30 dec. enligt Kent Halttunen. En **små-dopping** höll till i Reningsverksdammarna i Kumla 7–28 dec. enligt Frank Tholfsson, Sören Svensson med flera. Det var dock inte enda fyndet under vintern. En smådopping rastade i Brevens bruk och sågs den 5 och 9 dec. av Anders Jacobsson och Daniel Andersson. **Skäggdoppingar** har enbart funnits i Vättern under vintermånaderna. Noterbara fynd blev 155 ex. vid Nydalens hamn 14 jan. samt 30 ex. på samma lokal 3 febr. Observatörer Kent Larsson respektive Andreas Sandberg och Johannes Almqvist. Året första **sjöorre** i landskapet, en hane, hittade Christer Tegebro vid Ässöbron den 29 feb.

Måsfåglar, skarvar, duvor och ripor

En av vinterns rariteter i Närke blev en adult **tretåig mås** som sågs på nära håll vid Nydalens hamn i Vättern 3 febr. Tummen upp för ornitologerna Rebecca Holm, Oscar Axelsson, Johannes Almqvist och Andreas Sandberg som skådade i efterdyningarna till norska orkanen Ingunn. **Havstrutar** har noterats med tre fynd vardera i Kvarntorp, Oset och Kvismaren vid olika tidpunkter under hela perioden. **Gråtrutar** ses hela året och får sällan någon uppmärksamhet i FiN. I månadsskiftet januari/februari rastade upp till 200 ex. på Kvarntorps industriområde. Den 28 jan. kunde Andreas Sandberg läsa av en färgmärkt individ (läs mer om den på sidan 12 i detta nummer).

Några få **storskarvar** har övervintrat i Norra Vättern. Vid flera tillfällen sågs 1–3 ex. i januari och februari av Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson med flera. Som vanligt har många **ringduvor** övervintrat i Örebroområdet med en toppnotering om 30 ex. i Karl Johans park 15 dec. Av noteringar på andra lokaler kan nämnas 3 ex. i Åsbro 6 dec, 2 ex. i Askersund 8 dec, 1 ex. i Kumla 24 dec. samt 1 ex. i Hallsberg 21 jan. Första **skogsduvan** såg Stefan Andersson redan

27 jan. i Averby, Hjortkvarn. Det kan dock inte uteslutas att det var en tidig flyttfågel. **Turkduvor** har varit stationära med minst 20 ex. på ett tiotal lokaler. Vinterns absolut märkligaste fynd stod Matts Deubler för när han hittade en **dalripa** vid Gäddviken, Väringen 3 febr. Läs mer om fyndet på sidan 23.

Rovfåglar

Kungsörnar med olika ålderskriterier har setts på många lokaler över hela landskapet. Mest beskådade blev de kungsörnar som under flera veckors tid efter årsskiftet kunde ses på en åtel vid Bomarsund, Tysslingen

och som rapporterades av Liselotte Sliwon, Bengt Österberg, Ingvar Gustavsson med flera. En honfärgad **blå kärrhök** sågs den 3 och 6 dec. i Östra Kvismaren av Anders Jacobsson. Enda obsen på det nya året blev en honfärgad individ vid Boängen, Fällersta som Staffan Werme hittade 28 jan. **Tornfalk** har under vintern funnits på ett tiotal lokaler runt om i landskapet. Noterbara fynd var 1 ex. vid Averby, Hjortkvarn 18 dec. med Stefan Andersson som observatör samt 1 ex. vid Harge 14 jan. som upptäcktes av Kent Larsson. En **pilgrimsfalk** har glatt örebroarna

hela vintern. Falken har regelbundet spanat över staden från Nikolaikyrkans tinnar och torn. Men den har även suttit på master och andra höga byggnadsverk, ofta på öster i Örebro. Från sina arbetsplatser i centrala Örebro har Anders Silvetärn och Magnus Persson suttit på första parkett och rapporterat falken

på den centrala kyrkan. Ett par andra fynd är värda ett omnämnande. En pilgrimsfalk sågs vid Svalnäs, Tysslingen under Artracet 6 jan. av Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén och Ola Erlandsson. En pilgrimsfalk sågs även vid Rala Åkermark, Hallsberg 3–4 febr. av Christer Johansson.

Ugglor

Stationära **kattugglor** började ropa direkt efter nyår och **sparvugglor** dök upp på ett tiotal lokaler runt om i Närke. På flera redan kända lokaler har **berguvar** ropat. Rapporter om **pärlugglor** har inkommit från Leif Sildén, som hörde en pärlugglas lockläte utanför Svartå 14 jan. samt från Anders Jonsson som hörde en hoande individ på Villingsbergs skjutfält 24 febr. Mycket snö och is har dock orsakat problem med framkomligheten på skogsvägar i lämpliga områden. Förhoppningsvis kan fler pärlugglor höras senare under våren. En **jorduggla** sågs vid Irvingsholm, Tysslingen av Martin Karlsson 1 dec. Två dagar senare såg Martin möjligen samma individ vid Egersta på Tysslingens västra sida. Ronnie Lindqvist och Gun Isacson hade lyckan att få se en sträckande jorduggla vid Rävängens, Rynningeviken 6 dec. Ännu lyckligare blev nog Martin Karlsson när han från bilen såg en **slaguggla** sitta i en grann-topp vid 90-graders-kurvan vid Hättinge, Tysslingen 1 dec.

Lappuggla i Varbergaskogen! Vi var många som studsade till och släppte allt när Johan Flodins larm kom på Närke X på eftermiddagen kl. 15:49 den 1 febr. Flera av oss som bodde i närheten var på plats inom tio minuter och efter en stund kom ytterligare ett 15-tal skådare. Ugglan satt helt öppet i ett lövträd intill en gång- och cykelväg. När det blev mörkt vid 17-tiden lämnade lappugglan trädet och gled in i skogen. En arbetskamrat till Johan Flodin hade sett och fotograferat ugglan redan 28 jan. På eftermiddagen 4 febr. återupptäcktes lappugglan av tolvårige Wiggo Hallqvist på samma plats som tidigare. Wiggos pappa Håkan Junkes skickade larmet vidare och nu blev det drag i Varbergaskogen. Ugglan flyttade sig efter en stund och satte sig öppet i gammelskogen nära Röda stigen till allmän beskådning. Uppskattningsvis närmare 40 personer fick en härlig upplevelse. Vinterns andra lappuggla hittade Leif Paakkonen vid Tomasbråten NV om Svartå 17 febr. Ytterligare en lappuggla sågs på Villingsbergs skjutfält 25 febr. enligt Anders Jonsson.

Kungsfiskare, hackspettar och kråkfåglar

Ett tiotal **kungsfiskare** rapporterades i

december och några dagar in i januari från Hallsberg, Karlslund, Oset, Tysslingen, Boglundsängen, Kvismaren, Fjugesta samt Lillån. Vattendragen frös snabbt till i kylan och kungsfiskarna fick kämpa för sin överlevnad. I januari dog två kungsfiskare vid Cementrännan i Oset. Förmodligen gick de flesta samma öde till mötes som fåglarna i Oset. Enda observationen i slutet på januari stod Camilla Mellgren Tikka för med 1 ex. i Mosås 27 jan. Februari månads två fynd av kungsfiskare gjorde Anita Ahlberg med 1 ex. i Cementrännan, Oset 16 febr. samt Johan Flodin med 1 ex. vid Lillåns mynning, Oset 24 febr.

Endast tre fynd av **tre-tåig hackspett** har rapporterats på Artportalen under vintern. Frank Tholfsson och Östen Tylebrink hittade 1 ex. i Lövängen, Garphyttans nationalpark 5 jan. Det andra fyndet stod Benny Fredriksson för med 1 ex. i Garphytteklint 14 jan. Det tredje fyndet av tretåig hackspett hittades i Bottenvikens gammelskog, Svennevad 24 febr. av Per Karlsson Linderum.

Benny Fredriksson har nästan dagligen haft en **gråspett** på talgen i Flyhagen, Ånnaboda hela perioden. Det har möjligen varit två olika honor. På självaste julaften fick Helny Olsson besök av en fin hane i fågelbordet i Arvaby 182. En annan gråspett hittades på nyårsaften i ett äppelträd hos Oscar Axelsson och Rebecca Holm i Mäjsa, Rinkaby. Även den individen var en hane. Flera **nötkråkor** har besökt Benny Fredrikssons matning i Flyhagen under vintern. Endast ett fåtal rapporter från Garphyttans nationalpark med som mest 2 ex. i Lövängen 6 jan. enligt Per Hasselgren. Lisbet Olsen hade 1 ex. i Granhult, Lekhyttan 24 febr. Ett fåtal **råkor** har trotsat kylan i vinter. I Kvismaren har 1-2 ex. setts under perioden 3 dec - 6 febr. av Anders Jacobsson, Åke Pettersson med flera. Lennart Eriksson fick tomtkryss med en råka på Blåklintstigen i Örebro. Råkan sågs 4-8 jan. i området och kunde till och med hängas in av några lag i NOFs Art-

race 6 jan. Tysslingens första råka hittades vid Ängstorp 13 jan. av Leena och Mikael Zander. Rala åkermark i Hallsberg besöktes av en råka 4 och 11 febr. enligt Helena och Christer Johansson.

Tättingar

Det är oroväckande få rapporter på **skäggmesar** under vintern. En sista notering från Per Hasselgren med 2 ex. vid Norra tornet, Tysslingen 5 jan. Därefter finns inga fynd registrerade i Artportalen. Skäggmesen är en sydlig art som har invandrat till oss ganska sent och är van vid mildare vinterklimat. Rap-

portera gärna alla skäggmesar under våren. Vårens budbärare nummer ett är nog fortfarande **sånglärkan**. Ola Erlandsson blev först med 1 ex. vid Svalnässtugan redan 3 febr.

Som omnämns i början av den-

na rapport har fågelborden varit välbesökta i vinter. Mest charmerande och populära har nog **stjärtmesarna** varit. Dessutom har de uppträtt i ovanligt stora familjeflockar. Hösta noteringen blev 18 ex. som Per Wedholm såg i Boglundsängen 6 dec. Sandra Tengelin hade besök av 12 ex. i Snarve, Edsberg 7 jan. och vid Rosenbergsstugan fanns hela 16 ex. i fågelbordet 2 febr. enligt Thord Eriksson och Lennart Eriksson. En annan trevlig gäst är **rödhaken**, som i vinter har besökt många fågelbord. Lennart Eriksson räddade nog livhanken på en **järnsparv** med hängande vinge, som rehabiliterat sig i hans välfyllda fågelbord på Blåklintstigen i Örebro ända sedan 20 nov. Bengt Andersson har också haft en järnsparv på besök på Hopslagarevägen i Svartå. Sågs vid flera tillfällen 1-11 dec. Fynd av **dubbeltrast** på vintern är ovanligt. Andreas Sandberg hittade 1 ex. i Sofiaparken, Örebro 12 dec. och i Berga väster om Östansjö noterade John Kvarnbäck 1 ex. den 14 febr. Ylva Malm upptäckte två **forsärlor** i Cementrännan, Oset 2 dec. Därefter bara enstaka fynd på lokalen. Sista observationen på lokalen gjorde Sune Johansson och Berit Söderberg den 27 jan. Enda fyndet på en annan lokal gjordes i Lassåna, Laxå 19 febr. Vinterns enda **svarthätta** rapporterades av Björn Eriksson i Glanshammar 2-3 dec.

Invasionen av **gråsiskor** har väl inte undgått någon, det är en flitig besökare på de flesta fågelbord. Vid Husön, Kvismaren fanns 23 dec. en stor flock med 700 ex. enligt Leif Sildén. På samma lokal sågs även några **hämplingar**

av Håkan Svensson och Birgitta Dawidsson. Ronnie Lindqvist åkte till Garphyttans nationalpark 30 dec. Vid övre parkeringen efter vägen upp till Svensbodaberget stötte han på ett par **tallbitar**. En **bändelkorsnäbb** satt i en grantopp och sjöng för Bengt Andersson i Nordändanskogarna, Svartå 6 febr. På en stubbåker vid Gräve kyrka stötte Ola Erlandsson upp en **lappsparr** 3 febr. En flock **snösparrar** om 14 ex. sågs före årsskiftet på åkrarna i Västra Kvismaren. På Luciadagen hade Sten Axelsson hela 80 ex. vid Svartåns mynning, Oset. Enstaka individer hittades vid Segersjö och Kvismaren i febr. Men när vårfåglarna började strömma in sista veckan i februari kom även snösparrar. En fin flock med 100 ex. for omkring över stubbåkrarna söder om Rumboholms gård, Tysslingen 22 febr. enligt Christer Tegebro med flera.

Vårens nyheter

Sista veckan i februari kom vårvärmen till Närke och antalet sångsvanar och gäss ökade för varje dag. Med värmen kom också **sånglärkor**, **tofsvipor**, **starrar**, **skogsduvor**, **krickor**, **snatteränder**, **stjärtänder**, **storskarvar** med flera. Vid Rumboholm sågs en mycket tidig **ljungpipare** redan den 22 februari. Inte rekord, men bara tre fynd har gjorts i Närke med tidigare datum. Årets första **röda glador** noterades 23 febr. dels vid Norra Bro av Peter Gustafson, men bara en halvtimme senare även vid Pelltorp, Vretstorp av Peter Bernövall. En **trana** sågs vid Fiskinge, Kvismaren 24 febr. av Patrik Hedengren, Kristina Lindqvist med flera. Två **mindre sångsvanar** rastade vid Nynäs, Kvismaren 24 febr. och sågs av Leif Sildén, Sune Johansson, Berit Söderberg med flera. Även vid Ruinen, Tysslingen landade den första mindre sångsvanen samma dag enligt Mikael Saarikoski. Nästa fynd av mindre sångsvan gjordes 25 febr. av Per Karlsson Linderum och Amanda Linderum med 2 ex. i Utängen Gillberga, Svennevad.

Våruset har startat och det gäller att hänga med ut i markerna!

SAMMANSTÄLLNING: OVE PETERSSON

SÅNGSVAN

FOTO: MATS ERICSSON

SMÅDOPPING

FOTO: ANDERS JACOBSSON

RÖDHAKE

FOTO: GÖRAN GUSTAVSSON

Matts upptäckte Närkes andra dalripa

FOTO: CLAS NORDELL

TILLBAKA PÅ PLATSEN. Matts Deubler vid södra delen av Väringen där han upptäckte en dalripa den 3 februari.

LÖRDAGEN den 3 februari 2024 upptäckte Matts Deubler en dalripa i området Gäddviken vid Väringen.

**Fyndet av en dalripa är det andra någonsin i Närke.
– Visst blev jag förvånad, berättar Matts.**

TEXT: KENT HALTTUNEN

Matts Deubler har en sommarstuga vid sjön Väringen, som ligger i nordöstra delen av Närke. Under lördag eftermiddag var han och hustrun Lis ute och promenerade den vanliga rundan i området runt sommarstugan.

– Vi gick genom lite blandskog, kom fram till ett hygge och efter det är det ett fint område med bland annat fina berghällar, berättar Matts.

Plötsligt hittar han spillning i snön.

– Jag sa direkt till Lis att det där kanske är från ripa, förklarar Matts.

Han har erfarenhet från arten när han varit norrut, men det kan vara svårt att avgöra om spillningen kommer från orre eller från ripa. Och orre och tjäder finns i området.

– Plötsligt kommer ripan och flyger rakt

emot mig!

– Det är klart jag blev förvånad, men det var ingen tvekan om att det var en helt vit dalripa, alltså i vinterdräkt, säger Matts.

Han förklarar att han ändå var lite förberedd när dalripan kom flygande.

Han hade ju sett spillningen. Fågeln flög vidare och Matts vet inte riktigt var den landade.

– Det kändes inte som jag stötte fågeln, och med tanke på att det var ganska gott om spillning så tyder det på att den kanske varit i området några dagar.

Dalripan kom från markerna kring Jan-Olov Ragnarssons sommarstuga, även han aktiv fågelskådare i Närke.

– Synd att han inte var där. Då hade han kunnat få ett fint tomtkryss, säger Matts medettskratt. Fyndet är det andra i Närke genom alla år. Det första fyndet är från 28 oktober 2004. Den gången var det Ove Persson som upptäckte en dalripa vid Kälkesta som ligger väster om Fjugesta.

Om man vill skåda arten måste man normalt sett åka till Dalarna. Den finns från trakterna av Vansbro och norrut i landet. Det finns enstaka fynd längre söderut. I april 2016 upptäcktes till exempel en dalripa i trakterna av Södertälje.

Per Wedholm blev årets ekoskådare

För fjärde gången tog Per Wedholm hem priset som årets ekoskådare i Närke. Förra året fick han ihop 209 ekokryss.

Tvåa blev Thord Eriksson och Staffan Gustavsson blev trea. Under 2023 var det rekordmånga som deltog i tävlingen: 16 personer.

Här följer en kort intervju mer Per Wedholm.

Är du ute varje dag?

– Även om jag önskat det så är jag inte ute varje dag och skådar. Jag arbetar dock som naturvårdare på Örebro kommun med att sköta naturreservat och restaurera natur, så jag är ute relativt mycket även under veckorna. På helgerna blir det ofta någon tur ut i naturen.

Vilka är de bästa ställena i Örebro om man vill börja ekoskåda?

– Jag bor granne med naturreservatet Oset-Rynningeviken, så det är oftast där jag fågelskådar. Ibland gör jag längre cykelturer som till Kvismaren eller Tysslingen, men det har blivit färre under 2023 mest för att det varit ett hektiskt år på kommunen.

Ditt bästa kryss i år?

– Roligaste fyndet under året är nog en smålom i sommardräkt som flög förbi på ganska låg höjd.

Något du mer vill ta upp?

– Eftersom jag arbetar med natur- och klimatfrågor så skulle jag önska att fler närkeskådare oftare lämnade bilen hemma och tittade på fåglar i sin närhet eller tog cykeln eller promenerade i stället. Börjar man att räkna sina ekokryss blir det en morot i sig att lämna bilen hemma. Motionen får man på köpet.

Ps. Vill du delta i ekoskådnings-tävling. Det är enkelt. Du kan hoppa med när som helst. Gå in på NOFs hemsida och börja registrera dina ekokryss.

Studie
främjandet

Spännande spaningar i göktytornas holkar

IBLAND GÅR DET riktigt bra, ibland lite mindre bra. Göktytan är beroende av att hitta lämplig föda till sin avkomma. Men finns det andra orsaker till döda ungar eller okläckta ägg?

TEXT OCH FOTO: P-O WENDELSTAM

Den 8 juni besöker jag mina holkar i ett nyprojekterat område. Hittills bara talgoxe och svartvit flugsnappare. En taköppnad holk i en färrage återstår av den tidiga morgonens kontroll. Direkt vid ankomsten till holken sätter jag handen för bohålet, ett spottande, upprepat väsande blir den omedelbara reaktionen. En omiskännlig signal att en vuxen göktyta visar sin irritation över fridstöraren.

Försiktigt för jag taket åt sidan, jag ser de blinda och nakna ungarna, som låter som svagt pipande krokodilungar. Inte så konstigt, de nutida krokodilerna lär ju vara fåglarnas närmaste släktingar bland ryggradsdjuren. Om äggen värmts idogt och fortlöpande kan de kläckas efter elva dagar. Räknar dem till nio-tio ägg. Svårt att tänka sig, om allt går väl, att dessa varelser skall flyga till tropiska Afrika i början av september.

Första häckningen

Holken sitter i en ek med en nedhängande gren någon meter framför holken. Göktytan, sannolikt honan, flyger ut och sätter sig på den närbelägna grenen och betraktar mig noga med gulbruna ögon. Vem är du? Vad har du för ärende till min bostad?

Mötet känns märkligt långt innan fågeln ledsnar på mig och flyger därifrån. Jag gläds över framgången, den första häckningen i detta område. Morgonen är stilla och mycket vacker. Den sista kontrollen är avklarad, jag bestämmer mig för en frukost i en glänta. En grann fiskgjuse visar sig över albården i väster och visslar ihärdigt, på fältet framför mig dansar en brun kärrhök på sedvanligt maner och den alltid så stiliga lärkfalken, som en förvuxen svala, kommer på kort besök. Göktytan har uppenbarligen inte glömt mig, den sitter nu på en stängselstolpe till färrhagen och ropar med hög röst.

Tio välmående ungar med en medelvikt på 27,2 gram ringmärks på kvällen den 25 juni. Inga rötägg, dvärgägg, eller döda ungar. En mycket lyckad häckning. Vid en senare efterkontroll visar det sig att samtliga ungar blivit flygga och lämnat lägenheten.

Stora förhoppningar

I ett äldre område satte jag ut några nya holkar i november 2022. Förhoppningarna är stora när jag besöker holkarna den 2 juni. Hagmarksmiljön med det intilliggande vattendraget Hyndevadsström som rinner ut i Östra Hjälmaren är sagolikt skön.

Morgonens första kontroll, jag öppnar framstycket på holken och där finner jag tolv vita, måttligt glansiga göktyteägg. Holken är fylld med ett tunt lager kutterspån, en talgoxe har påbörjat sitt bygge av en bobale. En göktyta kom, som alltid med brådska och just ingen tid att tjafsa om boplat; så med omedelbar verkan fördrevs talgoxen som fick söka sig någon annanstans.

En dryg vecka senare besöker jag holken i avsikt att studera den på avstånd med tubkikaren. Kvällen är lugn, solig och göktytan

ungarnas sisslande som ibland beskrivs som ljudet av gräshoppor eller ett rasslande av en metallkätting på lite avstånd. Holken öppnas och till min förvåning finner jag tre döda ungar i tidig fas, en död unge och ett rötägg. Endast sex ungar ringmärks. En mycket tråkig upplevelse. Hur har det kunnat gå så här?

Att häckningar går om intet och misslyckas i olika grad är inte ovanligt. Studier har visat att stora äggkullar innebär en risk för olika problem. Det kan enbart bli spekulationer, den enklaste förklaringen är att göktytan inte, i tillräcklig grad, lyckades hitta de begärliga myrorna, ägg och puppor beroende på långvarig torka, predation av någon av föräldrafåglarna eller föräldrafåglarnas förmåga och allmänna kondition mm.

Ogrundad optimism

Efter knappt en vecka besöker jag åter igen holken för att se hur det gått för den drabbade familjen. Omedelbart får jag höra en röstbegävad göktyta, den sitter på en gren halvannan meter från holken. Den sitter utefter en gren med sidan mot mig, ringen på foten syns tydligt. Formen verkar utmärkt. Vad skönt, alla

ungarna har blivit flygga blir min omedelbara tanke. Självklart måste jag undersöka om min optimism stämmer. När jag öppnar holken ser jag två ungar på holkbotten, den ena är redan död, den andra mycket utmattad och döende. Ringmärkarkolleger och sakkunskap på SLU som studerat göktytan säger att göktytan aldrig går in i holken efter att ungarna lämnat holken. En kvarlämnad unge är därmed utelämnad till en säker död. Det minst dåliga är då att ta ut ungen, placera den på holktaget eller en lättsynlig plats.

Och hoppas att den genom ljudyttring får de vuxna fåglarnas uppmärksamhet och därmed samma omvårdnad som övriga ungar. Kanhända hade en välplacerad viltkamera kunnat ge konstruktiva besked om händelseutvecklingen.

Sammantaget ringmärks 37 boungar detta år. Får väl anses som OK, med tanke på det relativt lilla holkbeståndet, men förhoppningen var ett femtiotal. Mest glädjande var två förstagsängshäckningar i ett nytt holkområde.

P-O Wendelstam har tittat in i göktytornas liv.

FOTO: TORSTEN BRAF

sitter i bohålet och solar sig. Vrider och vänder huvudet åt sidorna för att ibland stirra rakt fram. En lustig syn som gör ett kråldjursartat intryck. Känns naturligtvis mycket glädjande att den nyuppsatta holken omgående fick den önskade hyresgästen. Några veckor går och ringmärkningsdatum närmar sig, förväntningarna är höga på den stora äggkullen.

Tre döda ungar

Den 26 juni besöker jag holken. Direkt hör jag

SÅ HÄR ser en "naturlig" häckning ut för göktytorna som tillhör hackspettarna.

VID EN första kontroll ner i en holk avsedd för göktyta hittar PO tio ungar som senare ringmärkts.

ETT EXEMPEL på en göktytaholk som PO Wendelstam satt upp och varje år regelbundet besöker.

SENARE på säsongen; ungarna börjar växa till sig.

Skollärare, skådare, & göktyteuppfödare!

I EN GAMMAL text, som jag hittat, av folkskolläraren och ornitologen Sigfrid Durango berättar han om en sommar när han och hustrun födde upp tre göktytor. Föräldrarna hade sannolikt fallit offer för katter under sina myrjakter i trädgårdarna.

Dessa ungar lärde familjen mycket om göktytornas vanor och hemligheter. Två av göktytorna var jämnstora, medan den tredje var knappt hälften så stor som syskonen. I en skolåda fick de sitt kvarter. Lådan försågs med ett runt hål. Nästan regelbundet låg de i hörnet närmast hålet med halsarna uppsträckta efter väggarna. Fördes handen ljudlöst över hålet, så att ljuset utestängdes, satte ungarna i gång att gasta som besatta. Samma reaktion alltså, som då någon av föräldrarna uppenbarade sig i bogluggen.

Sigfrid Durango.

Enastående mängder myror konsumerades, och den minste såg till att han inte blev lottlös. Durango förväntade sig att den minste till slut måste duka under, som fallet är bland dagrovfåglar och ugglor. Men, så blev det inte, den hungrigaste ungen, oberoende av storlek, var den som mest tog för sig av matransonerna. Den minsta ungen strävade alltid att komma under syskonen troligen för värmens skull. Den långa, rörliga tungan, som de kunde sträcka ut flera centimeter utanför näbbspetsen övades flitigt. Stundtals kunde de låta den spela mot något myrägg som fastnat på skolådans pappväggar.

När de blivit större klättrade de gärna omkring på Durangos kläder och undersökte med tungan fickor, knapphål och till och med hans öron. Om nätterna, eller då de inte var nöjda, lät de höra veka och mjuka ljud, så melodiska att man nästan betvivlade att de kunde komma från göktytor.

"Underlig figur"

Den berömda upptäcktsresanden Sten Bergman beskriver i boken Djur från 1944 göktytan som en "underlig figur": Göktytan är en av våra märkligaste småfåglar. Redan dess fjäderdräkt är egendomlig. Den påminner till färgen om en uggla eller nattskär. Göktytan är besläktad med hackspettarna och har flera egenskaper, som den delar med dessa, till exempel den långa tungan.

Bergman berättar målande om hur en göktyta "slängde ut" sin långa ormtunga i ett myrbo och lät myrorna fastna på den. Så drog den in tungan och åt upp myrorna. Tungan användes också som känselorgan. Bergman hade själv fött upp göktytor och hållit dem som tamfåglar: "När jag hade en göktyta sittande på handen eller armen, begagnade den alltid tungan till att känna sig för på kläderna och fingrarna." Om ett par göktyteungar skriver han: "De sågo mycket lustiga ut när de räckte tungan mot varandra. Det gjorde de dock endast, när de befann sig i god sinnesstämning".

I gamla bokverk omvittnas glädjen i att föda upp göktytor. Det ålderdomligaspråket gör inte vittnesmålen sämre: "I rum eller bur är göktytor särdeles underhållande. Det är ej svårt att vänja dem vid lämplig burföda, och de lever länge. En glädje att studera deras låtanden och göranden."

”Jag har ett genuint NOF-intresse”

”Tack för förtroendet att få sitta med i styrelsen för en förening där man för en gångs skull har ett mer genuint intresse!”

Det känns roligt att kanske kunna bidra med något för ett framtida NOF, så att vi kan ha kvar denna trivsamma förening som värnar om vårt fina intresse. Jag hoppas även kunna lära mig än mer av alla duktiga medlemmar.

Mitt eget engagemang går som för många tillbaka i tid, med vissa ”dippar” i intressekurvan. Genom åren

NY I STYRELSEN
ANDERS SILVETÄRN

så har det nog ändå alltid funnits ett intresse och en vilja att främst

vara där ute, gärna med de bevingade.

Lite leriga stövlar var det någon gång i mitten på 1970-talet. Jag minns fortfarande någon spännande natt ute på fågelstationen och tidig morgon ute på Äsön bland näten.

På senare år har lusten att fotografera kombinerats med natur- och fågelintresset. Det tillför någonting när man lyckas med att fånga beteenden och skeenden mer beständigt, även om det händer att jag lägger ifrån mig kameran också och bara njuter.

Vi har ju fantastiska och omväxlande fågellokaler i närområdet, som det är en ynnest att kunna lätt besöka.

Då jag ofta tar cykeln till jobbet, händer det inte alltför sällan att jag åker lite tidigare för att hinna med en sväng ner till Hjälmarkanten, som är en favorit. I närområdet finns det ju även mycket rart.

Eftersom vi inte bor så långt från Tysslingen så blir det ett antal turer dit, inte minst nu då våren anas. Det känns gott att arvet av vår närmiljö förvaltas väl av de styrande, och i vår jag ser verkligen fram emot det nya vattenområdet vid Mellringe. Det kan bli det nya stoppet på vägen till jobbet!

Hellre tio fåglar i skogen än en i handen!”

ANDERS Silvetärn, ny ledamot i NOFs styrelse.

NOF växer sig allt starkare

Närkes Ornitologiska Förening, NOF, har även under 2023 karaktäriserats av expansion. Intresset för föreningen ökar och antalet medlemmar närmar sig 800. Fördelningen mellan män och kvinnor är fortsatt relativt jämlik.

Kurser och utbildningar är en viktig del i föreningens verksamhet som lockar nya medlemmar. Kurser för nybörjare, ringmärkare och holkbyggare blir snabbt fulltecknade liksom gåskursen.

Höstresorna till Öland, Falsterbo och Hönö är också populära. I år kunde NOF dessutom erbjuda en exklusiv resa till Island som blev fulltecknad på 15 minuter.

Under 2023 arrangerade NOF över 50 exkursioner, sju inomhusmöten, fyra utbildningar och fyra resor som sammanlagt lockade över 1 600 deltagare.

Fågelskyddet är en viktig del för NOF, som är den viktigaste kunskapsbäraren av allt som rör fåglar i landskapet. För att bygga vetenskapen genomfördes under hösten en omfattande inventering av gässen i Närke. Det resulterade i en rapport som innehåller mycken ny kunskap.

Under året har en viktig fråga handlat om att ansluta NOF till den så kallade Kedjan, alltså ett närmande till moderföreningen BirdLife Sverige. Deltagarna på NOFs årsmöte i februari sa ja till förslaget liksom deltagarna på det extra årsmötet i november.

Föreningens alla mediala plattformar: Fåglar i Närke, hemsidan, NOFs FB-grupp och övrigt informationsmaterial har haft stor genomslagskraft. Föreningens media fungerar bra i kommunikationen med medlemmar, myndigheter och allmänheten. De goda relationerna som NOF har etablerat leder till allt tätare samarbete med naturvården i landskapet.

NOF är en öppen, välkomnande, inkluderande och transparent förening; det ger föreningen fortsatt framgång och tillväxt.

Verksamhetsberättelsen i sin helhet finns att läsa på hemsidan.

Stabil ekonomi i NOF 2023

För första gången på många år visade NOF upp ett litet underskott i den ekonomiska redovisningen för 2023. Det handlade om ett blygsamt minus på 215 kronor.

Det beror bland annat på att vi under 2022 fick några bidrag, bland annat från Alvins fond, pengar som vi inte använde förrän under 2023, förklarade NOFs kassör Anders Nydahl.

Medlemsavgifterna är den i sär-

klass största inkomstkällan. Även försäljning av bland annat holkar och lotterierna vid inomhusmötena ger också ett betydande tillskott i kassan.

Den största utgiften är medlemstidningen Fåglar i Närke. Av de 250 kronor, som är medlemsavgiften per år, går 160 kronor till tryckning och porto för tidningen.

Är du intresserad av mer så finns den ekonomiska redovisningen att läsa på hemsidan.

Extra viktigt i år att dina uppgifter stämmer i NOFs medlemsregister

I år är det extra viktigt att dina uppgifter i medlemsregistret är korrekta. I slutet av året kommer BirdLife Sverige att ta över medlemsadministrationen, och då är det viktigt att rätt uppgifter är inlagda.

Gå gärna in på NOFs nuvarande medlemsregister och kolla dina uppgifter. Du hittar dessa på onlinekansliet (www.membbit.net/m4-member).

Du som vill bli medlem, gå in på Membbit:

www.membbit.net/m4-member/login/500 och betala medlemsavgiften (det gäller tills vidare).

Har du några frågor eller funderingar, hör då av dig till vår medlemsansvarige Anders Nydahl, anders.nydahl@telia.com, 070 309 16 83.

Notera: NOF behåller sitt andra bankgironummer för alla andra ekonomiska transaktioner. Ska du betala en resa, köpa en affisch, fågelholk, buff eller något annat, eller vill bidra till vår Fågelskyddsfond, använd bankgironummer 5747-2237 (eller swisha, se här intill längst ned på sidan).

VEM gör VAD i NOFs styrelse 2024

Två nya ledamöter, Anders Silvetärn och Peter Åslund, valdes vid årsmötet i februari som nya ledamöter i NOF-styrelsen. Nu har styrelsen fördelat sina arbetsuppgifter.

Anders Nydahl:

Ordförande, kassör, medlemsfrågor, studiecirkel

Catarina Ericson:

Vice ordförande, sekreterare, IT, hemsidan

Anders Bro:

Remisser, ansökningar, inomhusmöten

Bengt Andersson:

Aktivitetsutveckling, inomhusmöten, försäljning

Anastasia Valenta:

Inomhusmöten, integration

Lars Johansson:

Fågelskydd, jaktfrågor, utomhusaktiviteter, studiecirkel

Per Salomonsson:

Utomhusaktiviteter, resor

Peter Åslund (ny):

Kontakter med BirdLife Sverige, remisser, resor

Anders Silvetärn (ny):

Utomhusaktiviteter, inomhusmöten.

NÄST SISTA SIDAN: alla kontaktuppgifter till NOFs alla representanter i olika sammanhang.

Brushane vid Bygärdesbäcken blev början

En urnärking stående till anklarna i Närkemyllan.

NY I STYRELSEN

PETER ÅSLUND

Utbildade mig till miljövetare i Umeå. I Västerbotten fördjupades också mitt naturintresse bland likasinnade. Jag minns pärlugglorna vid Grössjön, hökugglorna i Muddus nationalpark och ladiriket på slätten med storspovarna och sångsvanarna på våren.

På 1980-talet var jag tillbaka i Örebro och arbetade på Örebro kommun med bland radonfrågor och sjökalkning, försurningen var det stora miljöhotet då. Sen kom Tjernobyl, miljögifter, ozonskiktet och klimathotet.

Jag var engagerad i miljöfrågor både på jobbet och fritiden. Satt i styrelsen för Örebro Biologiska förening, sedermera Naturskyddsföreningen Örebro i många år.

PETER Åslund, ny ledamot i NOFs styrelse

Medlem i NOF har jag varit i princip sedan starten. Efter ett roligt mellanstick som miljökonsult och medarbetare till Björn Idestråms "Ekologibussen" hamnade jag i regionalt offentligt miljöarbete i lite olika roller. Så var tändes mitt fågelintresse? Kanske en vårdag på 1950-talet

på ett blött gärde efter Bygärdesbäcken i Örebro. En fågel dimper ner alldeles nära mig och den betar sig lite konstigt, burrar upp sin gräddvita halskrage och liksom kråmar sig. Jag springer hem till Femkampegatan där pappa Gunnar plockar fram ett dedicerat exemplar av Erik Rosenbergs fågelbok. Ivrigt bläddrar jag bland bilderna och hittar till slut en bild som till min lycka stämmer – brushane!

Att swisha gör det lättare att betala

Med Swish i din mobil är det enkelt att göra en betalning till NOF. Swish kan du använda när du ska ge ett bidrag för fågelguidning, betala fågelresan eller om du vill skänka pengar till NOFs Fågelfond. Eller du kanske vill köpa en NOF-pryl, då är det bara att betala med Swish.

Swishnumret till NOF är: 123 02 90 361

Tips: Lägg in numret och namnet under dina kontakter i mobilen så är numret lätt att nå!

Du som inte kan eller vill använda Swish kan givetvis alltid använda dig av bankgiro 5747-3357 som vanligt när du ska betala till NOF.

swish:123 02 90

Inventera en våtmark!

■ Har du en våtmark i din närhet, eller en som du besöker då och då?

Då kan du göra en insats och bidra genom att göra en förenklad våtmarksinventering.

I Närke finns ett stort antal mindre våtmarker och sedan något år tillbaka genomförs en förenklad inventering av några våtmarker i Närke.

Fåglar som ska räknas är lommar, doppingar, hägrar, skarvar, andfåglar, tranor, sumphöns, vadare, måsar, tärnor och rovfåglar. Tättningar ska inte inventeras.

Sammanfattningsvis går det till så här:

- * Inventera en (1) gång per vår under perioden 10–25 maj

- * välj din egen våtmark

- * välj punktrutt, fågeltornsräkning eller inventeringsslinga

- * räkna alla individer under en tidsrymd du själv bestämmer.

Det betyder alltså att till exempel ett besök vid ett inte alltför välbesökt fågeltorn är fullt tillräckligt för att man ska kunna vara med. Vill man hellre gå runt en liten våtmark och punkträkna eller räkna under hela slingan vid ett tillfälle, är detta också fullt tillräckligt. Ansvarig för denna förenklade våtmarksinventering i Närke är Kent Halttunen. Några mindre våtmarker är redan bokade. Hör av dig till honom innan du börjar, så att inga våtmarker blir dubbelinventerade.

NOF och Svensk Fågeltaxering

hoppas att många känner för den här metoden att övervaka svenska våtmarkers fågelfauna.

Du behövs i arbetet, hör av dig. Tveka inte - välj en våtmark och genomför en förenklad inventering. Det tar inte lång stund och du gör en viktig insats.

Kent Halttunen

070-262 14 17

kent.halttunen@outlook.com

Ekonoma
Redovisningskonsult AB

stöder detta nummer av Fåglar i Närke

FOTO: EVA GEORGII-HEMMING

UNDER ARTRACET i början av januari var det bitande kallt. Vid Reningsverksdamarna i Kumla var det till exempel svårt att hitta änderna i frostdimman.

Sju tappra skådarlag i myggfritt Artrace

NÄR LÖRDAGSSKÅDARNA startade Artracet i närheten av Tysslingen var det minus 27 grader och myggfritt. Kölden gjorde att endast sju lag kom till start lördagen den 6 januari.

TEXT: URBAN THOHLÉN och EVA GEORGII-HEMMING

Med frusna vattendrag och sjöar satsade många lag på att kryssa vid fågelmatningar. Samtliga lag hittade exempelvis rödhake och ringduva.

Laget "No return of the lost birdwatcher" tog en chansning och hoppades på sjöfågel i Vättern, men vid målgång utbrast Andreas Sandberg:

– Det var tre timmar åt helvete. Vättern hade också frusit på. Så inte en vitfågel!

Helt bortkastad var inte turen ändå. Laget var det enda som plockade in knölsvan på listan. Dessutom tog laget hem segern i den lättsamma tävlingen.

Årets Artrace blev totalt sett jämnt. Spannet mellan antalet sedda och/eller hörda arter var från 36 till 49. En överraskning var observationer av ormvråk, som sågs av sex lag, varav något lag såg fem olika individer.

Bara "Bröderna brothers" hade turkduva, trots att flera lag spanade efter just den. "Jizzarna" var ett av dessa. Laget fick i stället en fin observation av sju raphöhns. Raphöhnsen flög upp mellan Tysslingen och Osvalla dit laget var på väg med hopp om steglits.

"Östens hjältar", "Lördagsskådarna" och "Team Wadköping" blev ensamma om stjärtnes – en art som blev en ganska förarglig

lucka för övriga. Team Wadköping var också ensamma om att få se en stare denna dag.

Dagarna före Artracet hade knipa, kricka och rörhöna rapporterats vid Kumla reningsverksdammar. Flera lag åkte dit med hopp om att se dessa. Väl där möttes tävlingsdeltagarna av mängder av gräsänder inhöljda i vattenångor. Kniporna dök och allt var i och för sig en vacker syn, men även om kricka och rörhöna fanns kvar var det ingen som lyckades att se dem i diset.

Artrace har genomförts sedan 1990; den 35:e upplagan anno 2024 gav inga nya arter för racet. Det var en kylig dag där temperaturen som högst nådde minus 14 grader. Men vid samlingen i Naturens Hus var alla överens om att det blev en spännande, solig och gnistrande vinterdag

Resultat:

1. No return of the lost birdwatcher (49 arter). Johannes Almqvist och Andreas Sandberg
2. Jizzarna feat. Sträcktomten (46 arter). Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén och Ola Erlandsson
3. Bröderna brothers (41 arter). Håkan Persson, Stefan Persson och Magnus Persson
4. Ebba Gröngöling – 800 arter (39 arter). Oscar Axelsson och Rebecca Holm samt aspiranten Linnea Hollsten
4. Östens hjältar (39 arter). Hans Waern, Frank Tholfsson, Östen Tylebrink och Bengt Jalsborn
6. Lördagsskådarna (38 arter). Torgny Hörnestic, Per Blom och Danne Sahlberg
7. Team Wadköping (36 arter). Isac Lithell, Gun Isacson och Ronnie Lindqvist.

SÖNDAG 7 APRIL

Vandring till Yxnäset

Östernärkes naturvårdsförening tillsammans med NOF genomför en härlig vårpromenad till Yxnäset vid södra Hjälmarskanten. Samling kl. 9 vid parkeringen i Bondvrak. Det blir fokus på vårfåglar och en härlig brasa vid Hjälmarsstranden, Segersjöviken.

TORSDAG 18 APRIL

Inomhusmöte

Leif Andersson från Uppsala universitet berättar om Darwinfinkarnas evolution, som han har kartlagt detaljerat. Efter fikapausen kommer vi få lära oss om brushanens supergen och fascinerande kärleksbestyr. Hantverkshuset, Engelbrektsgatan 6, Örebro kl. 19. Välkomna!

FREDAG 19 APRIL

Skymningsfåglar på Ässkog

Samling Ässkogstorp utanför Örebro kl. 19. Solen går ner en timme senare och då är en rätt stor måne på väg upp. Vi tänder en brasa och tar en promenad på någon kilometer i skymningen. För mer information Lars Johansson, 070 558 99 06.

LÖRDAG 27 APRIL

Sjöfågelsträck vid Vättern

Upplev sjöfåglarna vid Klåvudden, vid norra spetsen av Vättern. Tidig morgon, men på den här speciella lokalen har du chans att se sjöfåglar sträcka: sjöorre, svärta, ejder och andra kustfåglar. Samling kl. 04.30 vid infarten till Harge. För mer information: Kent Halttunen, 070 216 11 30.

LÖRDAG 27 APRIL

Mångfald & enfald i odlingslandskapet

Vi prövar på kontrasterna mellan intensivt jordbrukslandskap och ett småbrutet landskap i området väster Örebro flygplats. Samling kl. 8 vid Sannakroa/St1-macken. Exkursionen beräknas vara klar kl. 11. Lars Johansson har mer information, 070 558 99 06.

ONSDAGAR APRIL/MAJ

Fågelguidning i Gamla parken, Svartå

I den anrika miljön i parken finns det härliga stigar, fina broar, rastplats och informationsskyltar. Och än finns fåglarna kvar i denna vattenrika och lövskogsdominerade oas mitt i det lilla samhället. Fågelguidning sker vid tre tillfällen:

- ☐ Onsdag 24 april kl. 19
- ☐ Onsdag 1 maj kl. 6

☐ Onsdag 15 maj kl. 19

Samling vid entrén mitt emot hembygdsgården. Ta med fika och räkna med en två timmars fin promenad. För mer info: Bengt Andersson, 070 693 33 65.

ONSDAG 1 MAJ

Osetguidning

För 73:e året i en obruten följd blir det guidningar i Oset under maj månad. Den första guidningen i år blir den 1 maj. Hur långt har våren kommit? Räkna med en fyra timmar härlig promenad i det stadsnära naturreservatet. Ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer information Lars Johansson 070 558 99 06.

LÖRDAG 4 MAJ

Fågeltornskampen

Häng med i en lättsam tävling där det gäller att få ihop så många arter som möjligt under åtta timmar. Samla ihop några kompisar och bilda ett lag, bemanna ett torn (eller liknande) och kryssa flitigt mellan klockan 05 och 13. Mer information har Kent Halttunen, 070 216 11 30.

SÖNDAG 5 MAJ

Osetguidning

På Fågelskådningens dag har du möjlighet att följa våren via fåglarnas ankomst. Har den svartvita flugsnapparen anlänt? Och vilka andra vårfåglar finns i det sköna naturreservatet Oset? Förbered dig på en fyra timmars promenad, och ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer information, kontakta Lars Johansson, 070 558 99 06.

SÖNDAG 5 MAJ

Dubbelbeckasinlyssning vid Rånnesta

Ytterligare en möjlighet på Fågelskådningens dag. Är det rätt kväll för att höra dubbelbeckasin, och kanske även dvärgbeckasin? Samling kl. 21 vid Rånnesta, norra delen av Tysslingen. För mer information: Ronnie Lindqvist, 070 262 14 17.

TORSDAG 9 MAJ

Osetguidning

Vill du veta vilka fåglar som Oset kan bjuda på en kväll? Häng med på en härlig promenad genom det stadsnära naturreservatet. Samling Skebäcksparkeringen kl. 18. För mer information Lars Johansson, telefon 070 558 99 06.

FREDAG 10 MAJ

Osetguidning

Dubbelbeckasinlyssning vid Oset. Ytterligare ett tillfälle att lyssna till dubbelbeckasinens härliga sång. Samling kl. 21.30 vid södra Näsbytorner, Oset, Ormestagatan. För mer information Lars Johansson 070 558 99 06.

SÖNDAG 12 MAJ

Osetguidning

Upplev alla fåglar och vandra i långsam takt genom det natursköna Oset. Kunnige guiden Lars Johansson berättar allt som fåglar och om området. Räkna med en fyra timmar härlig promenad, och ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer information Lars Johansson 070 558 99 06.

ONSDAG 15 MAJ

Osetguidning

Sugen på en kvällspromenad i Oset för att uppleva alla vårfåglarnas sång? Följ med på en tre timmar fin promenad med fåglarna i fokus. Samling Skebäcksparkeringen kl. 18. För mer information Lars Johansson 070 558 99 06.

SÖNDAG 19 MAJ

Osetguidning

Hur långt har våren kommit? Är alla sångarna på plats? Häng med på en långsam promenad (fyra timmar) genom det natursköna Oset och upplev vårens ankomst. Kunnige guiden Lars Johansson är ledare för exkursionen. Ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 7. För mer information Lars Johansson 070 558 99 06.

ONSDAG 22 MAJ

Osetguidning

Vill du uppleva alla fåglar som du kan höra och se i det stadsnära naturreservatet Oset? Då har du chansen denna onsdagskväll att följa med kunnige guiden Lars Johansson på en promenad som varar i tre timmar. Samling Skebäcksparkeringen kl. 18. För mer information: Lars Johansson, 070 558 99 06.

SÖNDAG 26 MAJ

Osetguidning

Sista chansen att få en guidning genom Oset. Har alla vårfåglarna kommit? Är rosenfinken på plats? Häng med kunniga guider runt på en härlig och långsam promenad och upplev alla fåglar som är på plats. Räkna med fyra timmar, ta med fika. Samling Skebäcksparkeringen kl. 18. För mer information Lars Johansson, 070 558 99 06.

PROGRAM FÖRSOMMAR 2024

parkeringen kl. 7. För mer information Lars Johansson 070 558 99 06.

LÖRDAG 1 JUNI

Bioblitz vid Rynningeviken

Häng med på artjakt. Fågelspaning och guidning för både barn och vuxna, nybörjare och naturkunniga. Hur många fågelarter kan vi hitta i Venan, Hjortstorp och Myrö-området?

Artjakten pågår kl. 7–13, basläger vid Stora Hjortstorps gård i Munkatorp.
För mer information: Ronnie Lindqvist, 070 262 14 17.

ONSDAG 5 JUNI

Nattfågellyssning

Följ med och lyssna på nattfåglarnas sköna sång. Fåglarna får styra vilket håll det bär. Samling kl. 20 Haga centrum, västra parkeringen. Vi räknar med att vara tillbaka vid midnatt.

För mer information: Lars Johansson, 070 558 99 06.

TORSDAG 6 JUNI

Tysslingen runt på cykel

Fira nationaldagen genom att ta en cykeltur runt Tysslingen. Vi samlas kl. 7 vid Natur-

info-byggnaden i södra änden av sjön. Sedan cyklar vi runt sjön och gör flera stopp för att titta och lyssna på fåglar. Räkna med en cykeltur som tar cirka fyra timmar. Fika finns att köpa i Rånneå när vi kommit halvvägs.

Kent Halttunen, 070 216 11 30, har mer information.

LÖRDAG 8 JUNI

Stenstadens fåglar

Börja dagen med en tidig promenad från Skytteparken till Slottet. Samling i hörnet Skyttegatan – Slussgatan redan kl. 05. Promenaden genom staden brukar ta knappt tre timmar, och efter det sitter en frukost hemma väldigt bra. För mer information Lars Johansson 070 558 99 06.

Vill du besöka Biologiska museet?

Vill du och några vänner besöka biologiska museet på Karolinska skolan i Örebro? Ta kontakt med Lars Johansson 070 558 99 06, så fixar han en visning.

Gråsiskan blev årets bubblare

FOTO: KENT-OVE HVISS

■ Gråsiskan sticker ut och är den talrikaste arten i Örebro län. Det rapporterades också in ovanligt många domherrar i vårt område vid den nationella kampanjen Vinterfåglar inpå Knuten.

Många runt om i Sverige var med och räknade fåglar vid fågelborden helgen 26–29 januari. Över 17 000 rapporter kom in i årets kampanj. Från vårt län rapporterades det från 531 olika platser.

Invasionsfågeln gråsiskan var talrikast vid fågelmatningarna i länet. Dess antal varierar starkt år från år beroende på hur lätt den kan hitta mat (inte minst björkfrön) ute i naturen. Tvåa blev talgoxen, den art som brukar toppa listan.

Domherren är trea. Denna färgklick är den populäraste av alla de fåglar som gästar våra matningar. Det går ganska bra för domherren för närvarande.

I vårt län, liksom på andra håll, ser pilfinken ut att ha det lite besvärligt. Den har länge ökat i antal, men har minskat något under senare år. Runt Mälardalen är både steglitsen och koltrasten talrikare vintertid än i omgivande trakter. Steglitsen hör till de fågelarter som det går allra bäst för i Sverige för närvarande. Den går i år upp till sjunde plats på länets lista. Däremot hamnar koltrasten just utanför listan, på plats nummer elva.

TOPPLISTAN, Örebro län (Inom parentes placering år 2023)

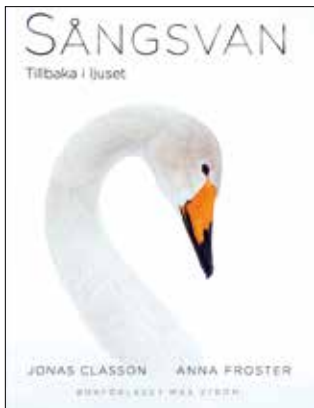
1. Gråsiska (23)
2. Talgoxe (1)
3. Domherre (4)
4. Pilfink (2)
5. Blåmes (3)
6. Gulsparv (5)
7. Steglits (11)
8. Kaja (7)
9. Grönfink (6)
10. Skata (8)

Vacker och intressant bok om sångsvanen

NÄR JAG ÖPPNAR Jonas Classons nya fotobok och kommer till andra bilden så står det klart för mig: sju (ett tal för det heliga) kritvita svanar i rak kurs mot betraktaren. Rakt in i hjärtat far de och är några fåglar heliga: ja, då är det sångsvanen.

För ganska många år sedan såg jag närningen Jonas Classons första utställning på Kumla bibliotek. Med enkel utrustning lyckades han redan då fånga något speciellt hos fåglarna. Potentialen syntes redan då.

Sedan dess, efter miljontals bilder, så har fotografierna förutom att bli mer fulländade även blivit mer och mer konstnärliga. Ett uttryck som präglar valet av bilder i boken. För om man nu ska väcka uppmärksamhet med bilder

Jonas Classons nya fotobok "Sångsvan – tillbaka i ljuset" är lätt att ta till sig.

till sig på en så välkänd och flitigt fotograferad fågel så behöver det vara något extra. Så är fallet. Man kan faktiskt njuta av "bara" bilderna många gånger om.

Nu är ju boken mer än bilder. Den innehåller tio kapitel skrivna av Anna Froster (som även skrivit texten i "Lappuggla-skogens dolda väsen"). Intressant läsning om allt från historik, folketro och orsaker till att den nästan dog ut,

samt om sångsvanarnas trohet.

Boken är välskriven, lättläst och lagom djuplodande. Roligt att den även ger en inblick i flera eldsjälares förhållande till svanarna.

Det är 50 år sedan det senast kom ut en bok om sångsvanen: Arne Blomgrens bok "Sångsvan" från 1974.

Men nu är den här, en bok som jag starkt kan rekommendera till både "nördar" och "vanligt folk".

– Bengt Andersson

FÅGLAR

i Närke

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Kent Halttunen

Nygård, Norra Folkavi
719 91 Vintrosa
070 216 11 30
kent.halttunen@outlook.com

REDAKTIONEN:

Arne Lundh

Villagatan 31
718 30 Frövå
070 202 80 64
ervalla31@hotmail.com

Charlotta Hedberg Tideman

Järnvägsgatan 32
703 62 Örebro
070 721 43 32
charlotta.tideman@gmail.com

Leif Haldorson

Brevbärargatan 52
703 78 Örebro
070 665 67 75
leif.haldorson@telia.com

Ove Pettersson

Duvstigen 13
703 48 Örebro
070 910 69 65
ovepet49@icloud.com

Anders Nilsson (grafisk form)

Ramsta 306
719 91 Vintrosa
mediagurun@icloud.com

NÄRKES ORNITOLOGISKA FÖRENING

En ideell regionalförening av SOF/BirdLife Sverige. NOF jobbar med fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning. Medlem i föreningen blir man enklast genom att gå in på membit: membit.net/m4-member/login/500, och betala medlemsavgiften. Årsavgiften är 250 kr för vuxen, för familjemedlem 50 kr (ingen extra medlemstidning), ungdomsmedlem (13–20 år) betalar 100 kr och barn (1–12 år) 50 kr per år. Medlemmarna får vår medlemstidning som ges ut med fyra nummer per år. Dessutom får man hänga med på alla exkursioner, resor, utbildningar och spännande möten.

ADRESSÄNDRINGAR

Har du ändrat adress? Logga in på vårt medlemsregister, membit.net/m4-member, med det användarnamn du fick när du betalade medlemsavgiften.

Har du andra medlemsfrågor? Kontakta Anders Nydahl, se styrelserutan längre ned här på sidan.

FÖRENINGSLOKAL

För sammanträden och bibliotek finns vi i Föreningarnas hus, Slottsgatan 13A, Örebro. För utställningsmateriel, holkar med mera används källarlokalen på Hagmarksgatan 9B.

HEMSIDA

Du är välkommen att besöka hemsidan nof.birdlife.se. Vi finns också på Facebook.

REGIONALA RAPPORTKOMMITTÉN

Sammanställande:
Andreas Tranderyd
073 717 08 52

FÅGELSKYDDSGRUPPEN

Sammanställande:
Bengt Andersson

SKOGSGRUPPEN

Sammanställande
Bengt Andersson

JORDBR.GRUPPEN

Sammanställande
Kent Halttunen

SVANSJÖN TYSSLINGEN

NOFs representant
Kent Halttunen

NOFS TJEJGRUPPER

Ami Sundén
070 944 73 00
Annika Lorin
070 375 78 18

STYRELSEN

Anders Nydahl

Ordförande, kassör, medlemsfrågor, studiecirklar
Räntmästargatan 97
702 25 Örebro
070 309 16 83
anders.nydahl@telia.com

Lars Johansson

Fågelskydd, jaktfrågor, studiecirklar, utomhusaktiviteter
Holländaregatan 22
702 86 Örebro
070 558 99 06
lars.h.johansson@icloud.com

Anders Bro

Remisser, ansökningar, inomhusmöten
Viktoriagatan 20
703 55 Örebro
072 146 87 81
andersingvar64@gmail.com

Catarina Ericson

Vice ordförande, sekreterare, hemsidan, IT
Fredsgatan 34
703 62 Örebro
070 342 61 55
catarina-nof@outlook.com

Anastasia Valenta

Inomhusmöten, integration
Grankottrevägen 6
702 82 Örebro
070 071 17 17
nof.anastasia@gmail.com

Peter Åslund

BirdLife-kontakter, remisser, resor
Hästhagsvägen 1
702 27 Örebro
070 774 53 52
konsult.peteraslund@gmail.com

Bengt Andersson

Aktivitetsutveckling, inomhusmöten, försäljning
Hopslagarevägen 22-1004
693 73 Svartå
070 693 33 65
styrbengt@hotmail.se

Per Salomonsson

Utomhusaktiviteter, resor
Bäck 326
732 73 Fellingsbro
076 180 20 86
per-s@live.se

Anders Silvetärn

Utomhusaktiviteter, inomhusmöten
Runnabyvägen 13 g
705 92 Örebro
072 733 87 72
joanders@live.se

Människans bästa vän

TRO DET ELLER EJ. Gubben har gått och blivit nykär! Hur kan han ha blivit det? undrar vän av ordning. Han som redan har världens bästa livskamrat! Ja, det är nu inte en artfrände som framkallat detta tillstånd. Det är en hårboll på femton kilo med ett underbart humör och ett par bruna ögon som jag förlorar mig i så fort våra blickar möts.

För er som ännu inte förstått, så handlar det hela om en hund. Hunden i fråga är en tik på tre år som hustrun och jag hastigt och lustigt får ha till låns ibland. Hon lystrar till namnet Lumos, i alla fall ibland. Hustrun menar att hon har samma selektiva hörselnedsättning som husse. Vad hon nu menar med det?

LUMOS FÖRRESTEN, vilket korkat namn! Omöjligt att komma ihåg. Jag kallar henne allt möjligt. Lomis, Lomax, Humus och jag vet inte vad. Varje gång tittar hon lite fånigt på mig precis som om jag är lite bakom. Kan ligga något i det säger hustrun. Hur det än är med det, har jag börjat kalla henne för "Hunden". Inte så originellt kanske? Men rasande lätt att komma ihåg.

Hunden är resultatet av ett oväntat möte i en fyrvägs korsning. Ett snabbt och eldigt sådant mellan en corgi och en västgötaskpets. Historien förtäljer inte vem som är mamma eller pappa. Hon påminner lite om en grävling i formen. Smal spetsig huvudform och lite tung i gumpen. Inte helt ovanligt i vår natur, säger jag till hustrun som bara blänger tillbaka. Andra likheter med grävlingen är en utomjordisk envishet och fäblessen i att borra ned nosen i marken och till synes hitta ätbara saker bland gräs och jord. Dock har hon inte grävlingens randiga ansikte.

ATT BLI MED HUND var verkligen ingen självklarhet då jag är allergisk mot pälsdjur. Speciellt katter. Därför var det med viss skepsis som jag gick med på att testa i skarpt läge. Vad hände? Absolut ingenting! Inget kli ögonen, ingen rinnande näsa och inte tungt att andas. LYCKA! Antingen är hunden magisk eller så har allergin försvunnit. Framtiden får utvisa.

Tyvärr har hundförsöket skapat gnissel i äktenskapet. Det hela har utvecklats sig till en tävling om vem som hunden ska tycka bäst om. Jag har vid flertalet tillfällen hört hustrun prata med hunden. Det kan låta så här:

- Husse är väl OK, men det är jag som fixar allt gott käk.
- Eller:
- Vem gick upp klockan sex när du var pinknödig och husse sov räv?

Som ni förstår är det svårt att freda sig mot sådana påhopp. Jag fick förresten ett förslag från en före detta hundägare och skådarkompis om hur man utröner vem som älskar en mest. Hustrun eller hunden. Inga namn förstås! Men skådarkpolaren är i Kvismaren jämt. Han har så nära för han bor i Big Mellosa. Men som sagt, inga namn. Det är en hederssak!

RÅDET, JA. Så här lyder det:

– Lås in hustrun och hunden i bakluckan på bilen. Öppna luckan efter en halvtimme. Sup in reaktionerna från de båda. De ene kommer överösa dig med kärlek för att du är en så hyvens kille. Nr två kommer att överösa dig med något helt annat!

Jag har nu försökt ett antal gånger, men det är stört omöjligt att få hustrun att lägga sig i bakluckan. Ändå har jag sagt att vi behöver kolla att lampan verkligen slocknar när luckan stängs. Men icke! Hunden däremot hoppar gärna in och ut hundra gånger. Kanske har man svaret redan där?

ALLT ÄR NU INTE en dans på röda rosor. Till exempel är den här hunden väldigt morgonpig, vilket inte kan sägas om mig. Redan vid sex-tiden kan hon göra mindre diskreta påminnelser om sin existens. Oftast genom intensiv fotrengöring, vilket gott och väl kan hålla på en timme. Låter ungefär som om hon håller på att äta upp tras mattan samtidigt som det pustas och fnyses ljudligt. Otroligt störande!

En morgon vaknade jag med ett förskräckligt tryck över bröstet och bad skräckslagen hustrun att ringa 112. Det var förstås inte nödvändigt, då det satt en femtonkilos hund på magen. Som bonus fick man ansiktet grundligt avlickat.

Så har vi det här med hundars tycke och smak. Att rulla sig i eller alternativt, undersöka andra djurs avföring tycks gå som en röd tråd genom hundars liv. Inte trevligt alls om du frågar mig! Den här hunden har för vana att slicka på ens händer och gärna i ansiktet om man inte passar sig. Då slås jag alltid av tanken om var den där tungan smakat på innan den hamnade i mitt ansikte? Huah!

NÅJA. Vi får se hur det går. Ser ni en kutryggig liten gubbe som släpas fram av en kopplad brun grävling i till exempel Kvismaren, då är det med stor sannolikhet undertecknad. Kunde ni då i all vänlighet rycka in och tjudra odjuret och ge mig lite andrum? Ni behöver inte vara rädda! Hon kommer överösa er med kärlek för hon älskar människor.

Eder tillgivne

P.

BEKÄNNELSETEXT: Peter Gustafson